

Jó Pajtás

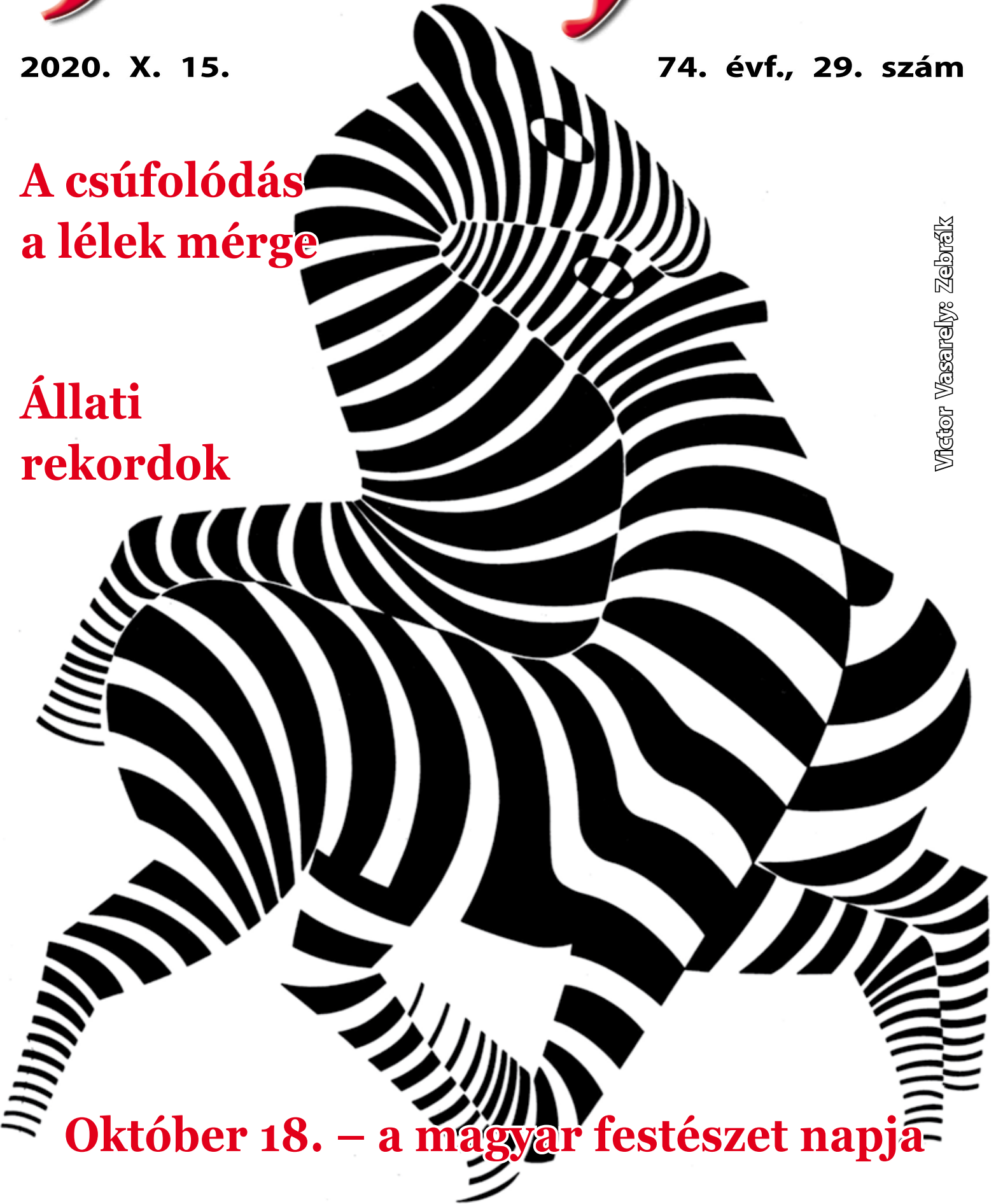
2020. X. 15.

74. évf., 29. szám

**A csúfolódás
a lélek mérge**

**Állati
rekordok**

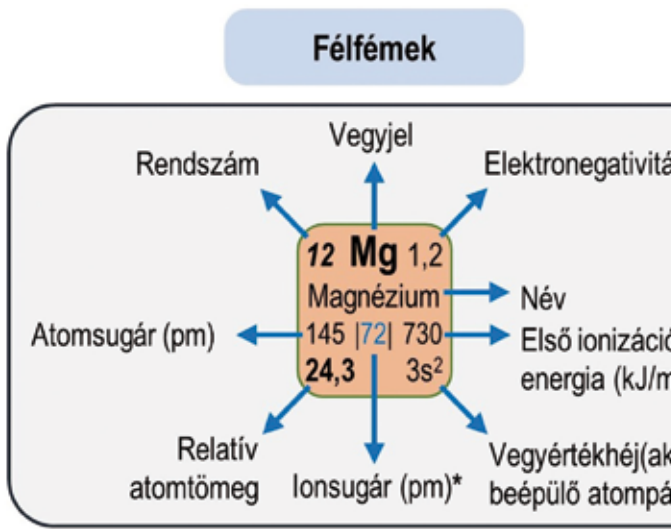
Victor Vasarely: Zebrák

Október 18. – a magyar festészet napja

PERIÓDUSOS

		Fémek										Félfémek																	
		Alkáli fémek					Alkáli földfémek					Átmeneti fémek					Belső átmeneti fémek					Egyéb fémek							
1	I.A	1 H 2,1 Hidrogén 53 154 1310 1,01 1s ¹		2 II.A																									
2	L	3 Li 1,0 Lítium 167 76 520 6,94 2s ¹		4 Be 1,5 Berillium 112 45 900 9,01 2s ²																									
3	M	11 Na 0,9 Nátrium 190 102 490 23,0 3s ¹		12 Mg 1,2 Magnézium 145 72 730 24,3 3s ²																									
4	N	19 K 0,8 Kálium 243 138 420 39,1 4s ¹		20 Ca 1,0 Kalcium 194 100 590 40,1 4s ²		21 Sc 1,3 Szkandium 184 75 630 45,0 3d ¹		22 Ti 1,5 Titán 176 61 660 47,9 3d ²		23 V 1,6 Vanádium 171 54 650 50,9 3d ³		24 Cr 1,6 Króm 166 62 653 52,0 4s ¹ 3d ⁵		25 Mn 1,5 Mangán 161 83 717 54,9 3d ⁵		26 Fe 1,8 Vas 156 78 763 55,9 3d ⁶		27 Co 1,8 Kobalt 152 75 762 58,9 3d ⁷											
5	O	37 Rb 0,8 Rubídium 265 152 400 85,5 5s ¹		38 Sr 1,0 Stroncium 219 118 550 87,6 5s ²		39 Y 1,3 Ittrium 212 90 620 88,9 4d ¹		40 Zr 1,4 Cirkónium 206 72 640 91,2 4d ²		41 Nb 1,6 Nióbium 198 64 650 92,9 5s ¹ 4d ⁴		42 Mo 1,8 Molibdén 190 65 684 95,9 5s ¹ 4d ⁵		43 Tc 1,9 Technécium 183 65 702 (98) 5s ¹ 4d ⁶		44 Ru 2,2 Ruténium 178 68 710 101,15s ¹ 4d ⁷		45 Rh 2,2 Ródium 173 67 723 102,95s ¹ 4d ⁸											
6	P	55 Cs 0,7 Cézium 298 167 380 132,9 6s ¹		56 Ba 0,9 Bárium 253 135 500 137,3 6s ²		57-71 Lantanoidák		72 Hf 1,3 Hafnium 208 71 660 178,5 5d ²		73 Ta 1,5 Tantál 200 64 760 181,0 5d ³		74 W 1,7 Volfrám 193 66 759 183,9 5d ⁴		75 Re 1,9 Rénium 188 63 755 186,2 5d ⁵		76 Os 2,2 Ozmium 185 63 840 190,2 5d ⁶		77 Ir 2,2 Iridium 180 68 861 192,2 5d ⁷											
7	Q	87 Fr 0,7 Francium - 180 380 (223) 7s ¹		88 Ra 0,9 Rádium - 148 510 (226) 7s ²		89-103 Aktinoidák		104 Rf - Radzerfordium - - 580 (261) 6d ²		105 Db - Dubnium - - - (262) 6d ³		106 Sg - Szborgium - - - (266) 6d ⁴		107 Bh - Borium - - - (264) 6d ⁵		108 Hs - Hasszium - - - (277) 6d ⁶		109 Mt - Meitnerium - - - (268) 6d ⁷											

Sárga vegyjel: gáz

Fehér vegyjel: folyékony

Fekete vegyjel: szilárd

- s-mező elemei
- p-mező elemei
- d-mező elemei
- f-mező elemei

57 La 1,1 Lantán - 103 538 138,9 4f ⁵ 5d ¹	58 Ce 1,1 Cérium - 101 534 140,1 4f ²	59 Pr 1,1 Prazeodímium 247 99 528 140,9 4f ³	60 Nd 1,1 Neodímium 206 98 533 144,2 4f ⁴	61 Pm 1,1 Prométium 205 97 538 (147) 4f ⁵	62 Sm 1,2 Szamárium 238 96 544 150,4 4f ⁶	63 Eu 1,2 Eurórium 231 95 548 152,0 4f ⁷
89 Ac 1,1 Aktínium - 112 499 (227) 5f ⁶ 6d ¹	90 Th 1,3 Tórium - 94 608 232,0 5f ⁰ 6d ²	91 Pa 1,5 Protaktínium - 78 568 (231) 5f ² 6d ¹	92 U 1,4 Urán - 73 597 238,1 5f ³ 6d ¹	93 Np 1,4 Neptúnium - 75 604 (237) 5f ⁴ 6d ¹	94 Pu 1,3 Plutónium - 86 581 (242) 5f ⁶	95 Am 1,3 Amerícium - 98 577 (243) 5f ⁷

Fladaró, Tími

Három napig alig tudtam enni, annyira bántott Vivi viselkedése, és azt álmodtam, hogy Kristóf kerget az utcán, és valamit nagyon kiabál. A szemem alatt olyan táskákkal mentem suliba, hogy simán belepakolhattam volna mindenki bánatát. Ezt csak az én Jucusom vette észre, aki már minden rezdülésemet ismeri. Bedobta, hogy ájtjon hozzám egyik nap, hoz sült krumplit és milkshake-et, és beszéljek, beszéljek, mert nem bírja nézni ezt a savanyú ábrázatomat. Próbáltam elmagyarázni neki, hogy képtelen vagyok beszélni, hogy szorít a mellkasom, amikor átlépek a sulibéjáratot. Úgy látszik, nem voltam elég meggyőző, mert szerda délután ott toporgott a kapuban, és be se engedtem volna, ha nem szakad le az ég, és Anyu nem kezdi el széles karcsapásokkal beteregni a bárántómet a házba. Egyszerűen nem tudtam rá haragudni. Ahogy ott állt egy zacskó krumplival a kezében, úgy nézett ki, mint egy angyal, aki most ért a földre. Nyers krumplit hozott, hogy a hámozás és a sütés közben lassan megnyíljak, és kiadjam magamból, ami bánt. Anyu ránkkötött egy-egy kötényt, és ünnepélyesen átadta nekünk a birodalmát, a konyhát. A krumplipucolás közben a jegyeinkről beszélgettünk, és egyszer csak elkezdtek előre hullani a könnyeim, nem tudtam visszaszorítani őket. Jucus ledobta a kést, és megölelt. Ott átszakadt bennem valami, zokogtam, amíg csak bírtam, és utána sokkal könnyebb lett.

Amíg sült a kedvenc kajánk, kártyáztunk az asztalnál a krumpligőzben, aztán pedig elő a ketchupot, Jucus reszelt magának sajtot a krumpliadagjára, és minden olyan volt, mint régen. Lassan kortyolgattuk a milkshake-et, és éreztem, hogy egy fiú sem ér annyit, hogy napokon át zombi legyek.

Másnap Kristóf utánam szaladt, amikor kiléptem a sulikapun, és megkérdezte, hogy hazakísérhet-e. Mindenem kisimult, és még jobban meglepett, amikor a legszebb falevelet felszedte nekem a földről, és azt mondta, írjam meg neki, hogy mi nyomja a szívem.

EZTFILÓZDKI!

Gondolatkísérlet

Képzeld el, hogy egyik reggel egy fontos eseményre készülödsz otthon: felvételre mész a közép suliba, ahova be szeretnél kerülni. Jól felkészültél, kivastad a fehér inged, letakarítottál minden szőszmőszót a nadrágodról és még a hajad is szépen megigazítottad. Az új cipőd felvétele közben pillantasz rá az órádra: késében vagy. Sietve rohansz a városon át, az utad egy folyó mellett visz a felvételi helyszínére. Miközben a parton szeded a lábad, egyszer csak észreveszed: egy gyerek fuldoklik a vízben! Nem vitás, hogy mit kell most tenned. Azonnal begázolsz a vízbe, hogy kimentsd a kisgyereket. Ez az erkölcsi, emberi kötelességed.

Abban a pillanatban nem érdekel az új ruhád, a zsebedben elázó okostelefonod, nem érdekel semmi, csak hogy megmentsd a fuldokló gyereket. Hiszen a tönkrement iphone-od jelentéktelen dolog egy gyermek életéhez képest. Ez egy egyszerű és teljesen világos képlet.

De mi van akkor, ha ez a gyermek messze-messze van tőled? Akkor is tennél valamit, hogy segíts megmenteni az életét?

Peter Singer kortárs filozófus szerint nincs erkölcsi különbség a fenti helyzet, vagyis egy gyermek megmentése, és a gyermekéleteket mentő pénzadományozás között. Egyik sem egy plusz jött, amit megtenni helyes, de elmulasztani nem vétség, hanem mindkettő a legszigorúbb értelemben vett morális kötelesség.

Gondold csak el, veszel egy új ruhát a meglévő 23 darabod mellé, csak hogy divatos legyél, ahelyett, hogy ezt a pénzt eladományozná. Singer gondolatmenetében ez olyan, mintha hagynád a gyereket vízbe fulladni a parton állva, csak azért, mert félted az új ruhád.

Peter Singer nem azt mondja, hogy egy fagyinak sem élvezheted lelkiismeret-furdalás nélkül az ízet, mondván – Afrikában éheznek! Nem erről van szó. Ismerd a határaidat, támogass annyival, amennyivel tudsz. Járj utána, hogy pl. milyen helyre kerül a támogatásod, bizonyítékokra és érvekre alapozva találd meg a másokon való segítség leghatékonyabb formáját.

Neked mi a kifogásod?

Tóth Tamara

Írjatok, jelentkezetek!

Oldalaink nyitva állnak előttetek. Mindegyikhez hozzászólhattok, minden rovatához kérdéssel, kéréssel, javaslattal fordulhattok:

- Adjatok tanácsot Jusztikának;
- Küldjétek sok-sok rajzot, fogalmazást, verset, valamint rajzokat a Rügy-fakadásba;
- Írjátok meg, mi érdekel legjobban benneteket a történelemmel, földrajzzal kapcsolatban;
- Küldjétek el az iskolátokban, közvetlen környezetetekben történő eseményekről szóló híreket, tudósításokat;
- Próbáljátok megfejteni a rejtvényeket, fejtörőket;
- Kutassatok és válaszoljatok nyereményjátékunkban feltett kérdésre.

Tegyük közösen olyanná a Jó Pajtást, hogy nektek is, és nekünk is tetszen! Várjuk jelentkezéteket! Címünk a régi: **Jó Pajtás szerkesztősége, 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1.** Az e-mail-címünk pedig a következő:

jopajtas.szerk@magyarszo.rs.

Munkácsy Mihály: Az ásító inas (1869)

Munkácsy Mihály festménye, az ásító inast ábrázoló alkotás a magyar festészet egyik legismertebb műve. A 19. századi festmény hétköznapi, s szinte illetlen témát ábrázol: egy ásító fiatal legény, akinek szinte zavaró közelségből látjuk az arcát. Ez a karakteres festmény sokat mond el az inasévek emlékeiből, amelyben magának a festőnek is része volt. Életképszerűen ábrázolja a hajnalban ágyából kikelő, nyújtózkodó, nehéz sorsú inast.

A mese napja

Községi mesemondó verseny Óbecsén

„Őseinktől kincsekkel teli tarisznyát kaptunk örökségbe, de mintha egyre gyakrabban tétlenül néznénk ennek háttérbe szorulását, elfelejtését. Vegyük birtokba, ismerjük meg, fényesítsük újra és adjuk tovább az eleinktől kapott, élethosszig érvényes, értékes, unokáink számára is feltétlenül megőrzendő, mesebeli kincseket!” (Részlet a Magyar Olvasótársaság 2005. évi felhívásából)

Óbecsén már hagyománya van a mesemondó versenynek, s őrizzük is a mesebeli kincseket.

A községi mesemondó versenyt Benedek Elek születésnapján, szeptember harmincadikán tartottuk a Népkönyvtár és a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör közös szervezésében

Itt már az óbecseieken kívül versenyeztek a bácsföldvári és a péterrévei tanulók is.

A mese megjelenítéséről valahol ezt olvastam: „A jó, született mesélő előadás közben együtt él a mesehóssel, de a hallgatókkal is. Figyeli, ellenőrzi a mesével kiváltott hatást, amit fokoz az előadásmóddal, azaz a hangját a szereplőhöz idomítja, a hósszel való együttérzését hanghordozásával is érezteti színes párbeszédet alkalmaz. A jó mesélő hangulatot teremt.”

Teremtettek is a diákok! Hallhattuk: Az okos lány, A kiscigány, A rest leány, A kiskakas gyémántfélkrajcárja, Szilágyi Domonkos: A tréfás mese, A szilvásgombóc, A só, A prücsök krajcárkája, Benedek Elek: Bohókás mese, A farkasanya, a papucszaggató királykisasszony, Zelk Zoltán: Mese a legokosabb nyúlról, A cigány halála, A beszélő szőlő, csengő barack, a mosolygó alma, a Bolond asszony a vásárbán, A király ebédje, a Szusza, és a negyedik Ferenci Orsolyától a Szörccsögő Szunyi, Szörnyi és a COVID című mesét... Igen, ő a szerzője a meséjének, amit előadott!

A mesélőket háromtagú zsűri értékelt. **Magyar Zsófia**, a Művészeti Akadémia negyedéves hallgatója, **Kulcsár Sarolta**, tanítónő és **Fercsik Kiss Piroška** könyvtáros a következő döntést hozta meg:

A másodikok, harmadikosok csoportjában:

1. **Horváth Miksa** (Petőfi Sándor Általános Iskola, Óbecse)
2. **Sós Kevin** (Svetozar Marković Általános Iskola, Bácsföldvár)
3. **Hegedűs Júlia és Mester Izabella** (Samu Mihály Általános Iskola, Óbecse)

A negyedikesek és ötödikesek korcsoportjában:

1. **Kisutcai Ivett** (Petőfi Sándor Általános Iskola, Óbecse)
2. **Szabó Viola** (Samu Mihály Általános Iskola, Péterréve)
3. **Sós Laura** (Svetozar Marković Általános Iskola, Bácsföldvár) és **Koncz Villő** (Petőfi Sándor Általános Iskola, Óbecse)

Különdíjat érdemelt **Ferenci Orsolya** (Petőfi Sándor Általános Iskola, Óbecse)

A hatodik és hetedik osztályosok korcsoportjában:

1. **Herbatényi Botond** (Petőfi Sándor Általános Iskola, Óbecse)
2. **Dávid László** (Samu Mihály Általános Iskola, Péterréve)
3. **Muzslai Ágnes** (Svetozar Marković Általános Iskola, Bácsföldvár)

Az óvodások és az elsősök rajzpályázaton vettek részt. A rajzokat **Stepanov Toll Eleonóra** képzőművész rangsorolta:

Az óvodások csoportjának eredményei:

1. **Rózsa Petra**
2. **Bíró Levente és Rajkov Milan**
3. **Király Adrien**

Különdíjat kapott: **Rosic Hanna**.

Az elsősök közül a következő tanulók értek el eredményt:

1. **Koletár Toni és Kósa Viola**
2. **Szabó Hanna**
3. **Dér Zsóka**

Különdíjat kapott: **Ricz Bálint**.

A rendezvényt a magyarországi Emberi Erőforrások Minisztériuma és az Eötvös Loránd Tudományegyetem támogatta.

Koncz Erzsébet

Az óvodások és az első osztályosok

A negyedik és ötödik osztályosok

A második és harmadik osztályosok győztesei

A hatodikosok és a hetedikeseik korcsoportja

Dombok és völgyek

A Zalai dombok-völgyek között elnevezésű rajzpályázaton a Zala Megye Vadászszövetség díjában két szabadkai diák részesült: **Pap Natália** (EmArt Műhely) és **Erdélyi Pataki Máté** (J. J. Zmaj iskola, 3. osztály). Az oklevél mellé vásárlási utalványt is kaptak. Egyébként a versenyen a 3. C osztály 11 tanulója kapott oklevelet a pályázatra elküldött színvonalas alkotásáért.

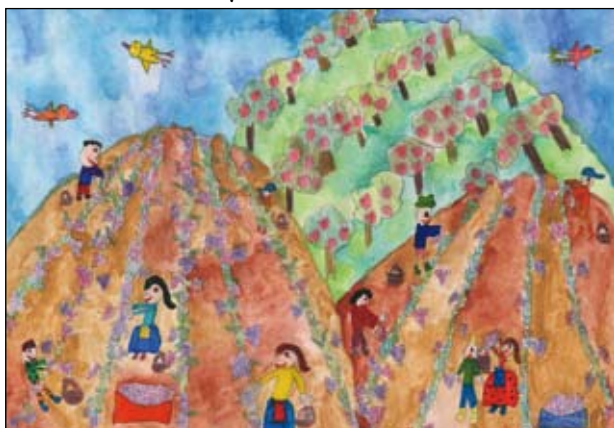
Pap Natália

Erdélyi Pataki Máté

A nyertes harmadikosok

Pap Natália munkája

Erdélyi Pataki Máté munkája

SZIVÁRVÁNYOS SZAKÁCSKÖNYV

Tesószendvics

Húgomnak és magamnak szoktam elkészíteni.

Hozzávalók:

- 2 szelt kenyér
- kevés tejföl
- 6 szelet sonkás felvágott
- 6 szelet kolbász
- kevés sajt
- 1 főtt tojás
- kevés ketchup a díszítéshez.

Elkészítés:

A két szelet kenyeret a pirítósbba rakom és míg elkészül, felszelem a parizert, a kolbászt és a tojást. A pirítóból a kenyeret óvatosan kiviszem, amikor már készen van. Megkenem a pirítóst tejföllel, majd rárakom, amiket már előzőleg felszelem, ezután sajtot reszelek rá, és ketchuppal mosolyformát próbálok rányomni.

Kis Kovács Máté, 4. osztály, Móricz Zsigmond iskola, Kispiac

A Somosi Környezetnevelési Központ és a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete

KIS FÜRKÉSZ

elnevezéssel természetismereti–természetvédelmi versenyt hirdet
4–6.osztályos tanulók számára.

A versenyre 3 fős csapatok jelentkezését várjuk.
A feladatok a következő témakörökhöz kapcsolódnak:

- természetismeret, természetvédelem;
- madárismeret;
- gombaismeret;
- gyógynövények;
- néphagyományok;
- fenntartható életmód;
- terepi feladatok.

A versenyre jelentkező csapatok 1 feladatsort kapnak elektronikus levélben. A legügyesebb csapatok a verseny befejezésekor november 20-án egy döntő fordulón vesznek részt Újvidéken. Az itt kiemelkedő eredményt elérő csapatok jutalomba részesülnek.

A versenyre iskolánként több csapat is jelentkezhet.

A csapatok jelentkezését a következő elektronikus címre várjuk:
nsvmpe@gmail.com

Jelentkezési határidő: 2020. november 10-e, amikor a kitöltött feladatsorokat is csatolni kell.

A jelentkezésnek tartalmaznia kell:

- a felkészítő pedagógus nevét, telefonszámát, elektronikus címét (amely elérhetőségeken megbízhatóan tudjuk tartani a kapcsolatot);
- az iskola pontos nevét, címét;
- a csapattagok nevét, osztályát;
- a csapat nevét.

A verseny koordinátora:

Bertalan Zsuzsanna

bertalan.zsuzsa@gmail.com

A szakmai ellenőrzést végzi:

Molnár Zoltán /KOKOSZ, Somosi Környezetnevelési Központ.

A feladatokat összeállítja:

Bokodiné Kovács Katalin (Hagyományörző Egyesület Baj)

Hazaí Dorottya (Somosi Környezetnevelési Központ)

Molnár Zoltán (KOKOSZ, Somosi Környezetnevelési Központ)

Molnárné Kiss Anikó (Somosi Környezetnevelési Központ)

Schenkerik Zsuzsanna (Magyar NetGombász Egyesületet).

VERSENYFELHÍVÁS

3. Vállalkozz okosan! diákverseny

Versenyt általános iskolás tanulók számára gazdasági-vállalkozói témakörben

A Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete a hagyományos Diák Menedzsment Bajnokság és a Fogyasztóvédelmi Diákverseny mellett harmadik alkalommal hirdeti meg a **Vállalkozz okosan!** diákversenyt az általános iskolás tanulók számára gazdasági-vállalkozói témakörben.

A verseny célja, hogy a felnövekvő generáció tagjai mielőbb elsajátítsák az alapvető gazdasági, vállalkozói, pénzügyi ismereteket annak érdekében, hogy felnőttként jobban eligazodjanak az üzlet világában, tudatos döntéseket hozzanak, és ez által is teljesebb életet élhessenek. A verseny hozzájárul a tanulók tudásának bővítéséhez, a csapatszellem erősítéséhez, a kreativitás és az innovációs készség fejlesztéséhez.

A verseny általános iskolás diákoknak szól (5–8 osztály). A diákok csapatban dolgoznak mentor (tanár) segítségével. A csapatok 2–4 főből állnak.

Minden csapatnak egy üzleti tervet kell elkészíteni, melyben bemutatják ötletüket, vállalkozásukat.

Az idei versenyre egy idegenforgalmi vállalat üzleti tervét kell elkészíteni (ez lehet szálloda, étterem, wellnessközpont, turisztikai szolgáltatásokat nyújtó tanya, turistairroda, utasszállító vállalat stb.).

A versenyre november 1-jéig lehet jelentkezni a következő e-mail-címen: menedzsment.bajnoksag@gmail.com. Itt fel kell tüntetni a tanulók és a mentor nevét, az osztályt, illetve az iskolát.

A részletes útmutatót és a segédanyagokat a felkészüléshez e-mailben küldjük ki a jelentkezőknek.

Tekintettel a vírusjárványra, a versenyt az idén elektronikus formában tartják meg, tehát e-mailben kell majd beküldeni az üzleti terveket.

A verseny szervezője a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete, támogató az Emberi Erőforrások Minisztériuma, főszervező: dr. Muhi B. Béla.

Jusztika igazsága Házimunka

A mi otthonunkban általában elég nagy a rendtelenség. Most már nem olyan szörnyű a helyzet, mint mikor kicsik voltunk és a nappali tele volt játékokkal, de... Azért lehetne még mit csiszolni. Ennek alapján alkottam meg a napokban a „házimunkák táblázatát”. Ez egy olyan beosztás, ami alapján mindennap eltörölgetünk, elmosogatunk, felporszívózzuk a szobákat... Szóval szerintem nagyon jó dolgot találtam ki. Főleg anya támogatta az ötletemet, aki eddig egyedül végezte a ház körüli teendőket. Persze segítettünk neki ebben-abbban, de nem naponta. Szóval megalkottam ezt a táblázatot, aminek köszönhetően mindenki mindennap csinál majd valamit a ház körül, nem csak anya fog dolgozni. A beosztást felragasztottam a hűtőszekrényre, és vártam a többiek reakcióját. Hát, a dolog nem úgy sült el, mint ahogy vártam. Először is Apa egyszerűen kijelentette, hogy ő ebben nem vesz részt.

– Ugyan már! Van nekem jobb dolgom is...

– De apa, ezt nem lehet!!! Mindenkinek részt kell vennie a házimunkában, nem olvastad a kisbetűs részt?

– Jusztina! Rengeteg dolgom van, nincs időm ilyesmire. Hagyjatok!

– De apa, ezt így nem lehet!

Hiába beszéltem. Apa elhúzott a dolgozószobájába. Biztos mobilizik... Nagyon mérges voltam rá. Ilyen lustának lenni! Néha elegendem van belőle. Azt hiszi, neki mindent szabad, meghogy ő a főnök a családban. Pedig anya is dolgozik, pontosan ugyanannyit, mint ő. Mégis jut ideje főzni, kitakarítani... Tovább azonban nem jutottam a gondolataimban, mert belépett a konyhába Gergő. Mondtam neki, hogy elkészítettem a munkabeosztást, amiről már a napokban beszéltem. Csak hümmögött. Amikor pedig megtudta, hogy apa sem vesz részt a dologban, akkor ő is kijelentette: inkább kimarad ebből. Gergő mindig apát utánozza. A rossz szokásaiban is. Kezd az agyamra menni. De mit tehetnék, ha még Sárinak sem nagyon tetszik ez a dolog. Magyaráztam neki, hogy ezzel anyának segítünk meg minden, de semmire se mentem vele. Anya azt mondja, ne erőltessem a dolgot. Szerinte idealista vagyok. De akkor is meggyőzőm a többieket! Tudok elszánt lenni, ha akarok. Most amúgy sincs mivel foglalkoznom. Szörnyen unalmas a sulis. Semmi nem történik. Hiányzik a tömeg a folyosókról. A negyvenöt perces órák. És a többiek is.

Szaválásra fel a Jó Pajtással!

A 10. Szűcs Imre Gyermekvers- és Prózamondó Verseny meghirdetése

Szűcs Imre Gyermekvers- és Prózamondó Versenyünket minden évben Udvarnokon (Banatski dvor) tartottuk november második szombatján, ugyanis ebben a bánáti falucskában született versenyünk névadója, szerkesztőségünk néhai oszlopos tagja. **Az idei vetélkedő azonban a jelenlegi helyzet miatt rendhagyó módon alakul. A jelentkezőktől maximum 5 perces videókat várunk.**

Jelentkezési határidő, illetve a felvételek beküldésének határideje: **2020. október 30.**

A feltételek a következők:

* Legfeljebb 5 perces videófelvétel a tanuló adataival (név, kor, osztály, iskola, település, felkészítő pedagógus, telefon, valamint a kiválasztott mű szerzője és címe)

* A felvételt az alábbi módok egyikén lehet elküldeni a vers.proza.jopajtas@gmail.com e-mail-címre:

– feltöltés Google Drive-ra, majd megosztás a fenti e-mail-címmel;

– elküldés az ingyenes WeTransfer oldal segítségével.

* A megmérettetésre A VAJDASÁGI MAGYAR KÖLTÉSZELET és PRÓZA EGÉSZÉBŐL lehet művet választani. A népmese kivételével minden olyan prózai mű számításba jöhet, melynek ismert a szerzője és vajdasági.

* Akárcsak tavaly, ezúttal is egy-egy korosztályban iskolánként legtöbb egy tanuló in-

dulhat. A tanintézmények mellett művelődési egyesületek is benevezhetik a tanulókat.

* A versenyen természetesen részt vehet minden vajdasági általános iskolás tanuló.

* Négy kategóriát hirdetünk:

1. korcsoport: 1–2. osztályosok
2. korcsoport: 3–4. osztályosok
3. korcsoport: 5–6. osztályosok
4. korcsoport: 7–8. osztályosok.

* Felkészüléshez ajánljuk a Bordás Győző válogatásában 2013-ban közreadott **Ezüsttulpán** című kötetet, mely a vajdasági magyar lírából válogatott, és a Szép Magyar Könyv címet elnyerő kiadványunkat, a **Tigrisleleket**, mely vajdasági szerzők prózájából ad válogatást.

* A győzteseket ezúttal is megjutalmazzuk.

Reméljük, hogy az idén is vállaltátok a kihívást és örömmel válogattok a vajdasági magyar irodalom alkotásaiból, hisz ez a verseny jó alkalom arra, hogy vidékünk szülötteinek munkái se merüljenek feledésbe. Bízunk abban, hogy ismét szép számban jelentkeztek sok település számos iskolájából. Kérjük a tanárokat, hogy az idén is vállalták fel a versenyt! Mindennemű kérdéssel hozzánk fordulhatnak a 021/457-100-as telefonszámon, vagy a jopajtas.szerkeszt@magyarszo.rs e-mail-címen.

Várjuk jelentkezésüket!

A tavalyi díjazottak

Én, a teáscsésze

*Én a teáscsésze,
a tea kiszolgálásra állok készen.
A forró finom teát sokan isszák mézzel,
nagyon sokan fognak meg szép kézzel.*

*Szeretek szolgálatban lenni,
finom forró vizet inni.
Kanalam is csillogó szokott lenni.
sok szép helyre szoktam menni.*

**Majoros Viktória, 5. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

A konyha lakói

Egy szép napon vendégeket hívtunk ebédre. Az ételek készen voltak, amikor anyukámmal az asztal megterítéséhez kezdtünk. Amikor elcsendesedett a zene, suttogásra lettem figyelmes. Hallgattam, honnan jön a hang. Minél jobban figyeltem, annál hangosabban hallottam. Rájöttem, hogy az edények, tányérok, poharak és evőeszközök beszélgetnek. Egyszer leesett az egyik tányér. Mivel összetört, a többiek kicsúfolták. A kanál, a kés és a villa megvédték, mert mindig együtt voltak. Mivel az enyém volt, sajnáltam, mert tudtam, hogy anya eldobja. Anya észrevette és nem dobta ki, összeragasztotta. Teltek-múltak a napok.

Egyik nap az a bögre esett le, amelyik a leghangosabban csúfolódott. A tányér ahelyett, hogy kinevette volna inkább segített rajta. Aztán összebarátkoztak. A bögre megtanulta, hogy nem szép a másikat kinevetni.

**Vékony Viola, 5. osztály,
Hunyadi János iskola**

Álmomban

Egy este a megszokottnál korábban fekvésem le. Álmomban egy különös helyen jártam, egy varázslatos, csupa édességbirodalomban.

A talaj kemény csokiból, a fák törzsei egymásra rakott pillecukrokból voltak, az ágakról szivárványszínű nyalókák lógtak. Csak ámultam és bámultam ezt a sok finomságot látva. Szívesen leszakítottam volna egy nyalókát a fáról, vagy beleharaptam volna a csokiútba, de félttem, nehogy valami rossz történjen. Így hát útnak indultam felfedezni ezt az ismeretlen világot. Egyszer csak egy karamellfolyóhoz értem, ahol egy KitKatból épült híd pillantott meg. A hídon átsétálva találtam egy gumicukorvárat. Először félttem bemenni, de hajtott a kíváncsiság. Odabent egy csokiszökökutat pillantottam meg. Nem bírtam tovább. Muszáj volt belekóstolnom. Isteni finom volt. A nassolás közben egyszer csak halk sírást hallottam. Követtem a hangot. A küszöbön üldögélve egy kis mogorót találtam. Elmondta, hogy azért sír olyan keservesen, mert a szüleit elvitték a pillecukorörök. Már mindenütt kereste, de nem sikerült megtalálnia őket.

- Ne sírj, kis mogoró! Majd én segítek!
- mondtam neki.

Holló Lara, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Ekkor kicsit felvidult. Miután elmesélte, hogy merre kereste a szüleit, útnak indultunk. Az édességbirodalom várának lakói nagyon barátságos figurák voltak. Megengedték, hogy minden szobába benézzünk, de sajnos a kicsi mogoró szüleit sehol sem lőttük. A kis mogoró nagyon szomorú lett. Nem tudta, miért és hová vitték az örök a szüleit. Már mindent túvé tettünk utánuk, mégsem találtuk őket. Ekkor a távolból halk kiáltást hallottunk, mintha azt kiabálnák: Segítsé! Segítsé! Gyorsan szaladni kezdtünk a hang irányába. Tekingettünk mindenfelé. Először nem tudtuk eldönteni, hogy honnan is jön a hang. A szobákban már kerestük őket, ott nem lehettek. De keresés közben nem vettük észre a pincét. Onnan jött a kiáltás. Oda zárták be a mogorószülőket, egy sötét zárkába. A börtönük rácsa eltörhetetlen cukorból volt. Próbáltuk késsel elvágni, de nem sikerült. Ekkor eszembe jutott valami. Levettem egy fáklyát a falról és elolvastottam a cukorrácsot. Nagy volt az öröm. A kicsi mogoró szorosan magához

ölelte a szüleit. Végre újra együtt lehettek. Kimentünk a gumicukorvárból, de mire kiléptem az ajtón, ők már nem voltak sehol. És a gumicukorvár is eltűnt. Hirtelen minden átváltozott sós ropivá. Már a fák sem pillecukorból, hanem sós pálcából voltak, a csokitalaj helyén pedig egy óriási, egyenes csipiszt állt. A folyó Coca-Colává változott és a híd földimogyorós sós pálcából rakták össze. Nagyon furcsán éreztem magam... Láttam egy nagy hamburgert. Épp beleharapni készültem, és már tátottam a számat, amikor meghallottam anya hangját:

- Dorina, ébresztő! Elkézel az iskolából!

Ekkor tértem észhez, és ekkor értettem meg, hogy mindez csak álom volt. A kicsi mogoró, a gumicukorvár... Pedig olyan jó volt az édességbirodalomban. Remélem, hogy a következő álmom is oda repít majd. Mindenesetre azt megfogadtam magamnak, hogy legközelebb nem eszem majd annyi édességet lefekvés előtt.

**Trenka Dorina, 6. osztály,
Szervó Mihály iskola, Padé**

Kóspál Boglárka, EmArt Műhely, Szabadka

Az őszi levél

*Ablak előtt tépett nyárfa,
nem emlékeztet a nyárra.
Őszi szél süvítve rázza,
mogsárgult már lombruhája.*

*Megritkult a koronája,
előjött csupasza ága.
Leperegtek a levelek,
hogy szőnyeget terítsenek.*

Lassú Bence, 5. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér

Kisoroszi tábor

A Kisoroszi tábor egy olyan tábor, ahol több foglalkozást kipróbálhatunk, és egy hétfőt tart.

Mivel ebben az évben elterjedt a koronavírus, ezért nem reménykedtem benne, hogy megtartják a tábor. De augusztusban, körülbelül 11-én írt a magyartanár, hogy van egy rajzpályázat, amire egy rajzot kell készíteni Szent Istvánról. Amikor ezt meghallottam, azt gondoltam, megpróbálom, hátha sikerül. Pár nappal később írt a barátnőm, hogy rajzolunk-e együtt. Írtam neki, hogy lehet. A rajzunknak köszönhetően részt vehettünk a táborban július 28-a és 30-a között. Péntek reggel érkezéskor megmérték a lázunkat, maszkot kaptunk, kézfertőtlenítés pedig napjában többször is volt. Első nap bemutatkoztunk, a rajzainkról is meséltünk, milyen technikával készült, mit ábrázol stb., majd gölöncsérekedtünk. Magyar címet, madarat, szíveket, tulipánt készítettünk. Agyagozás után pedig játszottunk egy akadálypályán,

Köteles Anna, EmArt Műhely, Szabadka

amit Erzsébet néni rajzolt, akivel agyagoztunk. Azután ebédeltünk. Az ételek nagyon finomak voltak, mindennap másféle levest ehettünk, húst, főzeléket, krumplit, gyümölcsöt is kaptunk. Szombaton a délelőttöt azzal kezdtük, hogy szagattuk a mézeskalácsot, amikor pedig megsültek, kidíszítettük őket. Meg is lehetett enni valamelyiket, és haza is lehetett vinni belőle. Ezután korongoztunk, tálat készítettünk agyagból. Amikor ezzel készek lettünk, ebédeltünk. Utána elmentünk befesteni azokat a tárgyakat, amiket az első nap készítettünk agyagból. Ezzel el is telt a nap. Harmadik nap ismét gölöncséreztünk, aminek nagyon örültünk. Agyagból kis cuki malackát formáltunk. Mivel ez volt az utolsó nap, ezért hazainduláskor elkaptuk és elvihettük, amit az előző napokban készítettünk.

Amikor hazaértem, azt mondták, hogy nagyon szép dolgokat alkottam.

Nekem ez a tábor nagyon tetszett, csak az volt a baj, hogy kevesen voltunk.

Vastag Evelin, 6. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Magyarcsérnye

A padtárs

Az én padtársamat Tóbiás Márknak hívják. Ő tizenkét éves. Az óvodában ismertem meg, még amikor kiscsoportba jártunk.

Ő körülbelül százötven centi magas, alacsonyabb nálam. A haja és a szeme barna. A bőre világos. Az órákon gyorsan tud gondolkodni, odafigyel. Nem piszkál senkit. A nagyszünetben el lehet vele beszélgetni. Barátságos fiú. Jó a humorérzéke. Ha segítséget kérek tőle, ő szívesen segít. Divatosan öltözködik, általában farmernadrágban jár, de szereti a sportos ruhákat is. Kedvenc színe a kék és a zöld. Állatbarát, vannak macskái, egy kutyája, egy hörcsögje és még egy galambja is. A hobbjai a futballozás, teniszezés. Kedden, csütörtökön és szombaton együtt megyünk teniszedzésre. Amikor van szabadidőnk, elmegyünk egymáshoz játszani. Szoktunk a macskákkal szórakozni. Nyáron sok időt töltünk együtt a medencén, vagy egymásnál fürdünk. Néha megyünk a futballpályára focizni, vagy egy nagyot biciklizünk a természetben, közben egyet fagyizunk. Amikor bent játszunk, akkor számítógépezünk, társasjátékozunk és filmet nézünk.

Kedvelem, mert jókat szoktunk játszani, viccelődni, mókázni.

Szollár Szabasztián, 6. osztály,
Cseh Károly iskola, Ada

Vas Kyra, EmArt Műhely, Szabadka

Galaxisok

A csillagok nem egyenletesen oszlanak el a világegyetemben, hanem galaxisokba tömörülnek. Maguk a galaxisok halmazokba, illetve szuperhalmazokba csoportosulnak. Bár számunkra úgy tűnik, hogy a galaxisokban gyakran helyezkednek el a csillagok, valójában óriási távolság választja el őket egymástól. Ha a mi Napunk akkora lenne, mint egy porszem, legközelebbi csillagszomszédja 6 km-re helyezkedne el tőle.

A galaxisok típusai

A galaxisokat alakjuk szerint három típusba soroljuk:

Spirálgalaxis: A galaxisok mintegy 30 százaléka spirális alakú. A **normál spirálisok** alakja játékgörgőre hasonlít, a közepükön kidudorodások vannak, amelyekből spirálok nyúlnak ki. A **küllős spirálisok** elnyúlt magjából ágaznak szét a karok.

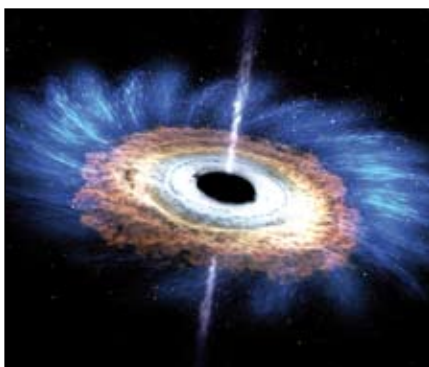

Elliptikus: Feltehetőleg a legtöbb galaxis ilyen, nyújtott gömb alakú csillagtömörülés. Alakjuk a látszólag gömbszerűtől a teljesen lapítottig változhat.

Szabálytalan: számos galaxisnak szabálytalan a struktúrája, határozatlan a körvonala. A szabálytalan galaxisra jó példák a Magellán-felhők.

Fekete lyukak

Csillagok összeomlásával olyan mérhetetlenül gyakori objektumok keletkezhetnek, amelyekből – hatalmas tömegvonzásuk miatt – még a fény sem tud kijutni. A fekete lyukak nagysága az összeomlott csillag tömegétől függ, és mivel láthatatlanok, közvetlenül nem fedezhetők fel. Létezésük a más objektumokra gyakorolt hatásukból következtethető.

Kvázárok

Igen távoli galaxisok magjai, valószínűleg fekete lyukakkal a közepükben. Nagy távolságuk miatt fényük nagyon hosszú idő alatt ér el hozzánk. Emiatt kazároként tulajdonképpen fejlődésük kezdeti szakaszában lévő galaxisokat látunk.

Sötét anyag

Hiányzó tömeg néven ismert, mivel közvetlenül semmilyen sugárzási tartományban nem látható. Jelenlétére a más objektumokra gyakorolt hatásából lehet következtetni. Gravitációs ereje szolgál magyarázatként a galaxisok forgási sebességére, valamint arra a tényre, hogy halmazokba tömörülnek. Becslések szerint a világegyetem anyagának akár 90 százalékát is sötét anyag teszi ki, lehetséges, hogy az ősrobbanás során keletkezett elemi részecskékből áll.

Fekete lyukakért ítéltek oda a fizikai Nobel-díjat

A 2020-as fizikai Nobel-díj nyertesei Roger Penrose, Reinhard Genzel és Andrea Ghez. A Nobel Bizottság közleménye alapján mindhárom kutató a fekete lyukak terén ért el komoly eredményeket.

Penrose matematikai módszerekkel igazolta, hogy a fekete lyukak az általános relativitáselmélet közvetlen következményei, és a valóságban is képződhetnek. Albert Einstein nem hitte, hogy ilyen hatalmas tömegű objektumok ténylegesen kialakulhatnak, 1965-ben, nagyjából tíz évvel halála után azonban Penrose bebizonyította, hogy igenis létrejöhetnek. Tanulmányában jellemezte is az objektumokat, sok szakértő úgy véli, hogy Einstein halála óta ez a legfontosabb hozzájárulás az általános relativitáselmülethez.

Genzel és Ghez ezzel szemben egy feltételezett fekete lyuk felfedezéséért kapták meg a díjat. A kutatók az 1990-es évek eleje óta vizsgálták a Tejútrendszer középső régióját, az úgynevezett Sagittarius A*-ot. Genzel és Ghez csapataikkal a helyi csillagok pályáját elemezve arra jutottak, hogy egy láthatatlan, óriási tömegű objektum van galaxisunk magjában. A szakértők munkájukkal a hosszú távú vizsgálatokat is megalapozták, többek közt olyan technikákat is kidolgoztak, melyekkel kiküszöbölhetőek a légkör okozta zavarok a megfigyelések során. Genzel és Ghez a legkomolyabb adatokat szolgáltatották arra vonatkozóan, hogy a Tejútrendszer közepén egy négymillió naptömegű szupermasszív fekete lyuk van.

Roger Penrose, Reinhard Genzel és Andrea Ghez

Állati rekordok

Egy felnőtt hím gorilla 250 kilós is lehet.

A delfineknek 250 foguk van.

Egy szomjas teve egyszerre képes meginni 100 liter vizet.

Milyen sebességgel vonulnak a madarak?

A darvak 50, a seregélyek 75, egyes kacsafélék 120, a sarlós fecskék pedig 150 kilométert tesznek meg egy óra alatt.

Az anyabálna egy nap alatt 430 liter tejet termel.

Mikor vagyunk legközelebb a Naphoz?

Télen. Azonban a Nap sugarai nyáron meredekebben és hosszabb ideig érik az északi féltekét, mint télen, ezért van nyáron nálunk melegebb.

A gepárd maximális sebessége rövidtávú futáskor eléri az óránkénti 120 kilométert.

A legfélénkebb kismélys az erdei cickány: a megriasztott állatka szíve percenként ezret is ver.

Van-e vulkáni tevékenység a víz alatt?

Van, mégpedig elég gyakori, hiszen a tengerekben mintegy hetven működő vulkánt tartanak nyilván.

A bolondok

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, volt egy juhászlegény. Mit gondolt, mit nem, azt mondja az öreg juhásznak:

- Bátyámuram, menjünk be a faluba, szeretnék megházasodni! Kérdi az öreg juhász:
- Hát van-e már jegyessed?
- Még nincs, de majd lesz, bátyámuram.

Jól van, bemennek a faluba. Ott kérdik ettől is, attól is, hogy hol van leány a háznál, aztán egy helyre beigazítják. Bemennek a házba, otthon volt a gazda, a felesége, a leánya, s az öreg juhász mindjárt elmondja, hogy mi járatban vannak. A gazda is, a felesége is, egyszeriben azt mondták, hogy ők nem bányák: a leány eladó, a legény ügyibevaló, egy koldustarisznyából legyen kettő. Leültetik a vendégeket, s a gazda leküldi a leányt a pincébe, hogy hozzon fel bort. Lemeget a leány a pincébe, ottan talál egy kicsi baltát, azt a kezibe veszi, nézegeti. Aztán egyszerre elkezd sóhajtozni, keseregni magában.

- Istenem, istenem, ha én férjhez megyek, lesz nekem egy kisfiám. Annak a kicsi fiúnak Kelemenke lesz a neve. Kelemenkének lesz egy kis ködmenkéje. Ha ez a kicsi Kelemenke egyszer lejön a pincébe, s fel találja venni ezt a baltát, véletlenségből megvágja magát, s meghal. Kire marad a kis ködmenke? Elkezdett erre sírni, de olyan keservesen, hogy a szíve is majd meghasadt belé. Nem győzik várni, lemeget az apja a pincébe.

- Hát téged mi lelt, leányom, miért sírsz?

Elmondja a leány keserves sírással, hogy mire gondolt. Eleget vigasztalja az apja, hogy így, meg úgy, legyen eszed, leányom. De a leány csak sírt keservesen, nem akart felmenni. Utánamegy az anyja. Annak is elkesergi, hogy kire marad a kis ködmenke. Lemeget az öreg juhász. Öreg juhász után a vőlegény, s azoknak is éppen úgy elkesergi:

- Istenem, istenem, ha meghal a kis Kelemenke, kire marad a kis ködmenke?

Azt mondja az öreg juhász a vőlegénynek:

- No, öcsém, azt tanácslom neked, hogy ezt a leányt addig el ne vedd feleségül, míg három ilyen bolondot nem találsz a világon.

- Én bizony meg is fogadom a kend tanácsát - mondja a legény, s azzal otthagyták a leányt a pincében. Az öreg juhász ment vissza a tanyára, a legény pedig ment bolondok után. Ment, mendegélt, s ért egy faluba. Betér egy házba, s hát látja, hogy ott egy ember vasvillával hányja a diót a padlásra.

- Mit csinál kend, bátya? - kérdi a legény.

- Jaj, ne is kérdezze, öcsémuram, három esztendeje, hogy hányom ezt a diót, s nem tudom felhányni a padlásra. „No - mondja a legény magában -, már találtam egy bolondot.” Zsákot kért az embertől, abba beleszedte a diót, s fölvitte a padlásra. Aztán

ment tovább. Amint ment, mendegélt, benéz egy udvarra, s hát ott egy asszony úgy fonja a gyapjat, hogy a birkát felkötötte a rokkára. Kérdi a legény:

- Mit csinál kend, nénémasszony?
- Gyapjat fonok, öcsémuram.
- Hiszen azt nem úgy kell csinálni, nénémasszony.

Mindjárt megmutatta, hogy kell. Szépen lenyírta a birkáról a gyapjat, s mondta az asszonynak:

- No, most mossa meg, ha megszáradott, gerebenezze meg, s úgy kösse a rokkára a gyapjat.

Azzal otthagya az asszonyt, s amint ment kifelé, mondotta magában nagy örömmel: megtaláltam a második bolondot is. Megy, mendegél a legény, s egy olyan faluba ér, ahol

éppen akkor építették fel a templomot, de a templomra nem vágtak ablakot. A bíró ki-parancsolta az egész falut, hogy hordjanak a templomba világosságot. Ment az egész falu, még a gyerekek is. Vittek egy-egy zsákot. A zsák száját arra tartották, amerre a nap süttött. Mikor aztán azt gondolták, hogy tele van a zsák világossággal, hirtelen bekötötték a zsák száját, szaladtak a templomba; ott a zsákot kioldották, hadd áradjon ki belőle a világosság.

Hej, mondja a legény, megvan a harmadik bolond is, de még több a háromnál. Megtanította az embereket, hogy a templomra ablakot kell vágni, s úgy lesz világosság. Azzal szépen megfordult, visszament a mátkájához, s még aznap megtartották a lakodalmat. Itt a vége, fuss el véle!

Varga Péter, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Noszkovity Emili, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Münchhausen vidám kalandjai

Münchhausen báró csodálatos tengeri és szárazföldi utazásai, csatái és hőstettei, ahogyan azokat baráti körben poharazgatás közben elmesélte

(Feldolgozta G. A. Bürger nyomán, Elena Chmelová, részletek)

Vadászat a vadonban

Hajónk a vihar következtében valóban viharvertté vált. Amikor a szörnyű károkat kijavítottuk, búcsút vettünk az új törzsfőnöktől és hitvesétől, és a kedvező szélben vitorlát bontottunk. Hat héttel később szerencsésen megérkeztünk Ceylonba.

Körülbelül két hetet tölthettem ott, amikor a kormányzó legidősebb fia meghívott egy vadászatra. Boldogan fogadtam el a meghívást, hisz először nyílt alkalomom rá, hogy őserdőben vadászom. Nem holmi vadászexpedícióra készültünk, mindössze nyúlfarknyi időre akartunk vadászszerecsét próbálni.

Barátom szép szál, csupa izom ifjú volt, rég hozzáedződött a forró éghajlathoz, engem viszont már egy rövid séta is levert a lábamról. Alig értünk az őserdőbe, máris jóval a társaság mögött kullogtam, így nem csoda, hogy elveszttem. Társaim csak később vették észre eltűnésemet.

Ellenállhatatlan vágyam támadt, hogy kifújjam magam egy sebes sodrású folyó partján. Az enyhet kínáló árnyékos part már jó ideje pihenésre csábított. Alig hevertem le, máris neszt hallottam a hátam mögötti ösvényen. Hátranéztem, és majdhogy sóbálvánnyá nem váltam: egy félelmetes, jól fejlett oroszlán tartott egyenesen felém. Sörényét felborzolta, és fejedelmi morgásával kegyesen tudtomra adta, hogy bár testem legyöngült és erőtlen, ő mégis beéri csekélységgel, vagyis engem kíván megreggelizni. Nem kérte beleegyezésemet, egyszerűen kinyilvánította akaratát. Puskám csak nyúlsörétre volt töltve. Gondolkodásra nem sok időm maradt, az oroszlán egészen megzavarta kamaszfejemet, így lövésre szántam el magam. Úgy véltem, elijesztem, esetleg meg is sebesítem a bestiát. Izgalmamban és félelmemben nyomban rálöttem, mielőtt még lőtávolba ért volna. Ezzel még jobban felbőszítettem. Akkorát üvöltött, hogy egyszerűen égnek állt tőle a hajam. Bár tudtam, hogy nincs remény, mégis menekülni próbáltam az oroszlán orra elől. Reszkető inakkal szaladtam, de néhány futólépés után – ő, még ma is a hideg szánkázik a hátamon, ha visszagondolok rá! – egy hatalmasra tátott szájú, undorító krokodilus állta el az utamat. Semmi kétség, az óriásira megnőtt példány azért tátotta ki rettentő pófáját, hogy bekapjon. A félelmetes fogak valóságos fegyvertára vicsorgott rám, hozzá hasonló legvadabb álmaimban sem láttam.

Képzeljétek el, barátaim, micsoda helyzetbe kerültem! Hátam mögött ugrásra kész oroszlán, előttem a rémséges krokodilus, balra tőlem a vadul rohanó folyó, jobbra pedig egy feneketlen szakadék, melyben – amint azt később megtudtam – óriáskigyók hemzsegték. Ennyi ellenféllel szemben

maga Herkules is tehetetlen lett volna, én pedig, mint már mondtam, zsenge ifjú voltam, így nem kell szégyellnem, hogy félelmemben elájultam.

Igen, elájultam, s ebben a félholt állapotban egyre csak azt vártam, mikor mélyednek belém a krokodil hegyes fogai avagy az oroszlán éles körmei. Ehelyett néhány másodperc múltán furcsa, fülsiketítő ordítást hallottam. Ez szerfelett meglepett. Gyorsan annyi bátorságra kaptam, hogy kissé felemeljem a fejem, és körülnézzek. Nos, barátaim, elképesztő látvány tárult a szemem elé: az oroszlán abban a pillanatban akart nekem rontani, amikor összeestem, tehát átrepült felettem, és egyenesen a krokodil torkába ugrott. A sörényes fej befűrődött a krokodil torkába, s így mindketten egymás foglyaivá váltak.

Késlekedés nélkül talpra ugrottam, s vadászkéssel habozás nélkül lenyisszantottam az oroszlán fejét. A puskatussal aztán úgy bevertem a krokodil torkába az oroszlánfejet, hogy szusszanásnyi levegőt sem kapott és megfulladt.

Az ember, akiről pszichiátriai betegséget neveztek el

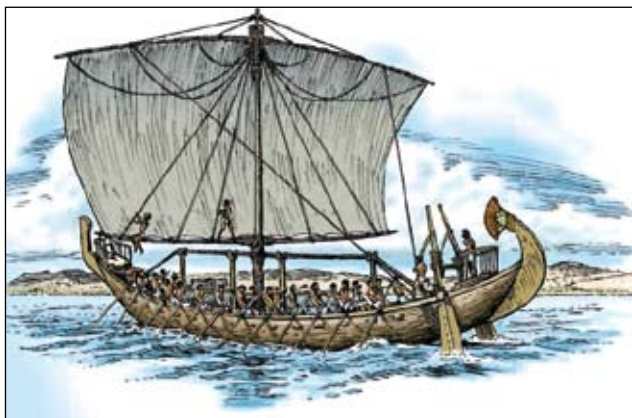
A Münchhausen-szindróma egy valódi betegség, és ugyanennyire valódi volt Münchhausen Károly Frigyes Jeromos báró is, aki a 18. században élt. A báró történetei Angliában könyv formában megjelenve igazán népszerűvé váltak, ezután a hazájában lázítóknak, a nép költőjének nevezett Gottfried August Bürger visszafordította németre azokat (emellett ő maga nem sorolta a könyvet saját művei közé). A szöveg – ez a jelentése számunkra már némileg elhalványodott – a hübéri viszonyok szatírája, kigúnyolása is volt. Hazugságaival le is leplezte az uralkodói és nemesi réteget (és másokat is): Mendace veritas, vagyis az igazság a hazugságokban rejlik – hangzik Münchhausen híres és bölcs szállóigéje.

De milyen betegség az a Münchhausen-szindróma? Annyit az elolvasott szöveggel kapcsolatban már lehet sejteni, hogy van némi köze a

füllentéshez, nagyotmondáshoz, hazugságokhoz vagy a valóság elferdítéséhez. A Münchhausen-szindrómások nem egyszerű hipochonderek (vagyis képzelt betegek). A szindróma lényege, hogy a betegek kitalálnak maguknak valamilyen betegséget, vagy tünetcsoportot, majd az orvosokat megpróbálják megtéveszteni, hogy figyelmet kapjanak, vizsgálatokra vagy kórházba utalják őket. Nem kizárólag az orvosokat akarják átverni, saját környezetükben is előadják a kitalált betegség színjátékát, hogy minél több figyelmet kaphassanak. Az egyszerű hipochonder retteg és fél a betegségtől, addig a Münchhausen-szindrómások tünetekről hazudnak, azokat szándékosan előidéznek, vagy leleket hamisítanak. Rosszabik esetben viszont nem maguknak okoznak kárt...

Herédi Károly

Az első hajósok

Az óegyiptomiak kezdtek először hajózással foglalkozni. Ők alkalmazták először a vitorlát és a kormányt időszámításunk előtt 1000-ben. A föníciaiak időszámításunk előtt 3000-ben szálltak először a tengerre. Nekik sikerült először körülhajózniuk Afrikát. A görögök emeletes hajókat építettek és azokkal járták a tengereket. A római hajókon néha 4000 gályarab evezett. Ezek már hadihajók voltak. A normannok is ügyes hajósok voltak. Egy vikingvezér kb. 500 évvel Kolumbus előtt eljutott Amerika partjáig.

Az ágyban is okostelefonoztok? Akkor ez történik az agyatokkal

Ti is telefonnal fekszetek és keltetek? Este lefekvés előtt még ránéztek, mi történt a világban, és reggel is ez az egyik első dolgotok? Pedig nagyon nem tesz jót.

Az agyunkat extrém terhelés éri, ami azt eredményezi, hogy a fontos dolgokra nehezebb koncentrálnunk. Ez pedig végső soron a gondolkodásra és a kreativitásra való képességet veszélyezteti. A megoldás egyszerű, vagy legalábbis annak tűnik: kapcsolj ki!

A McGill University egyik kutatója szerint minden Facebook-üzenet, minden egyes tweet versenyez az agyban egy másik problémával, így akár fontosabb dolgok elől is elvonhatja a kapacitást. Ezért érdemes mindennek megszabni a maga idejét. Szerinte érdemes mindent 30–50 perces periódusokban csinálni, de akkor csak arra szabad koncentrálni. A feladatok között pedig érdemes sétálni, vagy szunyókálni pár percet, az segít az agynak átváltani.

Mona Lisa mosolya

Leonardo da Vinci olasz festőművész, szobrász, építész a reneszánsz kiemelkedő egyénisége volt. Egyik legnagyobb hatású műve, a Mona Lisa 1503-tól, négy éven keresztül készült, de a művész sohasem tartotta befejezettnek. Az utolérhetetlen technikai tudással készített portré egy mosolygó hölgyet ábrázol. A titokzatos, megközelíthetetlen mosoly már a művész életében legendássá vált. A Louvre-ban látható remekműről már számos elmélet született. Van, aki lánynak, van aki asszonynak tartja a valójában nem klasszikus szépségű nőt. Egyesek Leonardo da Vinci szeretőjének vélték, de ennél különösebb feltételezések is napvilágot láttak. Még az is felmerült, hogy Mona Lisa esetleg nem is nő, hanem férfi volt, és a mosoly azért sikeredett ilyen szokatlanra, mert a művész a modellt (eredetileg megfestett) bajszát igyekezett eltüntetni. A műalkotás azonban nem veszít értékéből az újabb és újabb Mona Lisa-verziók miatt. Sőt, talán minden új elmélet felhívja a figyelmünket Leonardo da Vinci tehetségére.

Mire jó a bölcsességfog?

A nyolcadik fog a legutolsó a sorban, ez a bölcsességfog. Azért kapta ezt a nevet, mert 18 és 25 éves kor között törí át a fogínyt, amikor a közhiedelem szerint legtöbb tudás birtokában van az ember. Az alsó 8-as fog általában a legnagyobb méretű fog, ami az emberi szájüregben található.

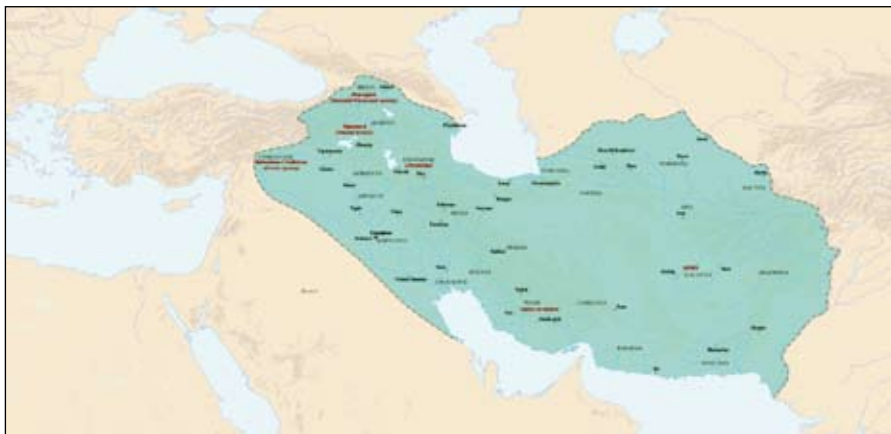
Bár sokszor halljuk, hogy nincs szükség a bölcsességfogakra, ez nem teljesen valós állítás. Ha a 8-as fog tökéletesen kibújtt, megfelelően tudjuk tisztítani, erős és terhelhető fog válhat belőle, amely funkcionálisan is használható lehet. Betönni is be lehet mind a négyet, és ha a 7-es foggal probléma adódna, és ki kellene húzni, a bölcsességfog átveheti a szerepét, ezért ha lehetséges, érdemes megtartani és vigyázni rá.

Róma megleckéztetése a pusztában

Időszámításunk elején két nagyhatalom uralkodott egy-egy világrész felett. Keleten a kínai császárság, nyugaton pedig a római. Egy végeláthatatlan, sivatagokból, füves pusztákból és vad folyókból álló óriási terület választotta el őket. Ez a fűtenger abban az időben olyan nagy válaszfalat képezett a két világ között, hogy bár tudtak egymás létezéséről, sosem valósult meg közöttük közvetlen kapcsolat. Ezt nemcsak a nagy távolság és az ismeretlenlétől való félelem okozta, hanem a füves pusztákat benépesítő, hadászati-lag igen erős államokba tömörülő népek jelenléte is. Ezek a népek nem azért akadályozták a két nagyhatalom közvetlen találkozását, nehogy hajba kapjanak. A terepismeret és a kereskedelmi utak ellenőrzése, az átutazó kufárok megsarcolása jó megélhetést biztosított számukra, ezért nem hiányzott nekik egyik vagy a másik nagyhatalom beleszólása.

Mert sem a nyugati, sem a keleti nagymenő nem mert összekulönbözni ezekkel a népekkel. Sem a hatalmas, állandóan harcoló és terjeszkedő Róma, sem a már akkor a túlnépesedéssel küzdő, elképesztő haditechnikával rendelkező Kína. Egyikük sem vállalkozott arra, hogy félresöpörje ezeket a nomád, alapjában szervezetlen államokat, és fennhatósága alá vonja a füves pusztákat. Tudni kell ugyanis, hogy a puszták népeinek legalább kétezer évbe került, hogy háziasítsák a lovat, és olyan irányba fejlesszék életmódjukat, amely a lovaglásra, és az állandó helyváltoztatásra alapszik. Egy gyalogos hadsereggel rendelkező haderő számára megfoghatatlanok voltak. Harcmódoruk ugyanis nem az alakzatba felálló gyalogságra és annak minden ágazoló erejére alapozódott. A pusztai népek a gyorsan mozgó kis alakulatokra építettek, amelyek távolról is képesek voltak komoly veszteséget okozni az ellenségnek. Ehhez megvolt a megfelelő eszközük, az összetett visszacsapó íj. Taktikájuk másik fontos eleme a felperzselt föld. Ha netalán megtámadták őket, úgy vonultak vissza, hogy széles sávban mindent felgyújtottak, és a behatoló ellenségnek semmit sem hagytak.

Mindkét nagyhatalom olykor megelégtelt az állandó rablásokat, és megpróbálkozott egy-egy nagyszabású hadjáratlal megrendszabályozni az rakoncátlan szomszédokat. Ilyenkor elkövezték azt a hibát, hogy az őket zaklató kisebb lovascsapatokat üldözve mélyen behatoltak a számukra ismeretlen területre. Egy nagy gyalogos sereg mozgása komoly előkészületet igényel, amihez a felvonulást segítő ellátási útvonalak biztonságát is el kell látni. A behatoló seregek ellátását rendszerint a zsákmányolt élelemből biztosították. De ha felperzselt vidéken keresztül haladtak, a messziről körülményesen szállított ellátmányra pedig lecsaptak a portyázó lovas csapatok, a behatoló gyalogság egyszer csak azt észlelte, hogy – képletesen mondva – nincs mit aprítania a levebbe. A hazai pályán harcoló népek csak akkor álltak ki mindent eldöntő csatára, amikor látták,

Az egykori Parthia ma is forrongó vidék, északnyugati részén napjainkban Azerbajdzsán és Örményország hadakozik az úgynevezett Hegyi-karabahért

hogy a támadók már alaposan kikészültek, és nem jelentenek komoly veszélyt. Ekkor a sok kis csapatok egyesültek, és megsemmisítő csapást mértek az ellenségre.

Így jártak a rómaiak is, amikor megpróbálták leigázni Parthiát. Azt az államot, amelyet Nagy Sándor egyik tábornoka hozott létre a világhatalomra törő hadvezér halála után, és amely gyakorlatilag az új perzsa állam előde volt. A hadjáratot az a Crassus vezette, aki Spartacus rabszolgaseregének legyőzésével szerzett hírnevet. Csakhogy azóta húsz év telt el. És a rómaiaknak nem gyorstalpaló kiképzésen átessett rabszolgákkal volt dolguk, hanem a Surena király vezette sereggel. Észre sem vették, hogy a látszólagos harci sikerek láttán egyre mélyebbre merészkedtek a kietlen pusztába, ahol a partusiak várták őket.

Partus seregének fő erejét a teljes páncélban harcoló cataphractariusnak nevezett nehézlovasság, valamint a kilencezer könnyű lovasíjász képezte, akik a rómaiak számára addig ismeretlen reflexíjakkal voltak felfegyverezve. A római-

ak legnagyobb meglepetésére az ezekből az ijakból kilőtt veszők átütötték a pajzsot és páncélt egyaránt, és irgalmatlanul ritkították a sereget. A rómaiak teknősbéka-alakzata ugyan nyújtott némi fedezéket, de ekkor Surena bevetette a cataphractusokat. A páncélos lovasság átgázolt a tömör sorokban felálló rómaiakon, a megbontott alakzatra pedig lecsaptak a lovasíjászok. A római sereget elsöpörték. Crassus, a rómaiak hadvezére, élve került fogságba, de ennek aligha örült, a hadifogolynak annak idején ugyanis semmilyen megbecsülés nem járt. Megkínzás, kivégzés... Minél rangosabb volt az ipse, annál látványosabb az eljárás... A rómaiak számára külön megaláztatást jelentett a légiók szimbólumainak, a sasoknak az elvesztése, amelyeket kénytelenek voltak drágán visszavásárolni.

Volt ennek a háborúnak azonban az egész világ történelmére nagy hatással levő hozadéka. Létrejött a selyemút. Az a vékony kereskedelmi útvonal, amely átszelte a nagy euroázsiai pusztát, és amely évszázadokon át az egyetlen kapcsolat volt a Kelet és a Nyugat között.

Hadzszy János

A nehézlovasság, amely megbontotta a rómaiak hadrendjét...

...és a lovasíjász, akik azután helyretették a hírhedt légiókat

A folytatások idősza

Nem mintha eddig nem készült volna számos filmnek folytatása, de mostanában ismét több alkotás címe röppent fel, amelyek folytatását már beharangozták, vagy tervezik, esetleg sugallják a készítését. Ráadásul olyan filmekről van szó, amelyek bemutatása óta sok év telt el. Ilyen például a Hilary Swank és Gerard Butler főszereplésével készült, 2007-ben megjelent P. S. I Love You, a 2006-ban bemutatott Borat, várható a Sikoly ötödik része is tíz évre a negyedik rész után, a nyolcvanas években megjelent eredeti Szellemirtók két részének a folytatása, Kevin James pedig amellet kampányol, hogy folytatása készüljön az Adam Sandler főszereplésével 1998-ban bemutatott A vizesnyolcas című filmnek is. Az alábbiakban még néhány címet ragadunk ki.

Visszatérhet Neo és Trinity

A transznmű testvérpár, Lana és Lilly Wachowski rendezésében, valamint Keanu Reeves és Carrie-Anne Moss főszereplésével készült Mátrix című filmet 1999-ben mutatták be, 2003-ban pedig a további két részét. A trilógia ezzel lezárult, a Mátrix a popkultúra fontos részévé, mondhatni kultikus filmé vált. Megközelítőleg húsz évre az első filmtől, Lana Wachowski visszatért a Mátrix sztorihoz, amely minden bizonnyal egy új filmet is eredményez majd. Állítólag a forgatások is megkezdődtek, de abba is maradtak a járványhelyzet miatt. A negyedik részt eredetileg 2021 decemberében tervezték bemutatni, de úgy tudni, hogy ez a dátum áttolódott 2022 tavaszára. A rajongók addig is érdeklődve várják, hogyan folytatódik a történet, hiszen a trilógia azzal ért véget, hogy Neo feláldozta magát a rendszer megmentése érdekében, azzal a feltétellel, hogy a gépek szabad akaratot adnak a Mátrixban élő embereknek, akik így maguk dönthetik el, hogy maradnak-e bent vagy inkább kilépnek a valóságba. Ez a lezárás több kérdést is felvet a folytatással kapcsolatban, egyik ilyen Neo és Trinity visszatérése, hiszen az őket alakító Keanu Reeves és Carrie-Anne Moss is visszatérnek, valamint Daniel Bernhardt is, aki Johnson ügynököt alakítja.

Kik mennek most össze?

A Rick Moranis főszereplésével készült Drágám, a kölykök össze-mentek! című filmet 1989-ben mutatták be. Ezt követte 1992-ben a Drágám, a kölykök marha nagy lett!, 1997-ben pedig a Drágám, most mi mentünk össze!, amely egyenesen házimoszizás céljára készült. Rick Moranis felesége 1991-ben hunyt el rák következtében, a kanadai színész pedig 1997 után visszavonult, és minden idejét a gyerekei nevelésére fordította. A kétezres években főleg csak televíziós munkákat vál-

lalt és a hangját adta néhány alkotáshoz. Úgy tudni, hogy a több mint húszéves alkotói szünet után visszatér az említett trilógiához. Állítólag a folytatásban Josh Gad alakítja majd a karakterének fiát, aki csak úgy, mint az apja, feltaláló lett, de a filmben ő is megjelenik. Egyébként Rick Moranist, akit a Szellemirtókból és az Ūrgolyhókból is ismerhetjük, nemrég fényes nappal megtámadták New Yorkban, amely során fej-, hát- és csípősérülést szenvedett.

Jöhet a Bajos csajok folytatása?

A Bajos csajok 2004-ben jelent meg, a főszereplő Lindsay Lohan, Rachel McAdams és Lacey Chabert volt, valamint ebben a filmben debütált színésznőként Amanda Seyfried, akit azóta számos ismert alkotásban láthattunk. Habár a Bajos csajok nagy sikert aratott, folytatásról szó sem volt. Készült egy kiágazása Bajok csajok 2. címmel, de ez televíziós filmként jelent meg és teljesen új szereposztásban. Az eredeti folytatását nemrég épp két főszereplő vetette fel. Lindsay Lohan David Spade podcast műsorában árulta el, hogy már régóta gondolkodik ezen, ő nagyon is benne lenne, ha folytatást kapna az eredeti Bajos csajok és összeállna régi csapat, Tina Fey íróval és Mark Waters rendezővel együtt. Azelőtt Rachel McAdams is beszélt egy interjúban, hogy szívesen lenne ismét Regina George, a Plasztikok királynője, mert érdekes lenne megfigyelni merre sodorta az élet az évek múlásával.

Összeállította: L. M.

Új lemez és dokumentumfilm

Bruce Springsteen, akit The Boss-nak, azaz Főnöknek is becéznek, a napokban jelenteti meg a Letter to You című huszadik albumát. A rajongók nemcsak ennek örülhetnek, hanem egy dokumentumfilmnek is. Bruce Springsteen és zenekara, az E Street Band albumának felvételei az énekes-gitáros New Jersey-i házi stúdiójában zajlottak, és ott forgatták Thom Zimny rendező irányításával a dokumentumfilmet is, amely bepillantást enged a lemez készítésének folyamatába. Bruce Springsteen egy interjúban azt mondta, hogy szereti a Letter to You érzelmi hullámain, de arra is kitért, hogy az E Street Band teljes egészében élőben játszott a dalokat és eddig nem fordult elő, hogy korábbi sávfelvételek használata nélkül rögzítsenek zenei anyagot. Az elmondása szerint öt nap alatt állt össze az album, amelynek elkészítése élete egyik legnagyobb lemezfelvételi élménye volt. A Letter to You a zenész kilenc újabb dala mellett három olyan is szerepel, amelyet még a hetvenes években írt, de eddig nem jelentek meg, ezek a Janey Needs a Stooter, az If I Was the Priest, valamint a Song for Orphans.

A kedvencek egy helyen

A Green Day az idén februárban, szinte közvetlenül a koronavírus-járvány kirobbanása előtt jelentette meg a tizenharmadik albumát. Azután sem tétlenkedtek, Billie Joe Armstrong már a következő hónapban, márciusban a karantén idején elindította a No Fun Mondays sorozatát és rendszeresen feltöltött a világhálóra feldolgozásokat. A daloknak akkora lett a sikerük, hogy az énekes eldöntötte: kiadja ezeket egy albumon is. Egyebek között azért is, mert még nem tudni, mikor áll vissza az élet a régi kerékvágásba. Ez a feldolgozásalbum minden bizonnyal tizennégy dalt tartalmaz majd, vélhetően november végén jelenik meg, a gyűjtők kedvéért pedig limitált kiadásban babakék lemez formájában is. Talán már csak idő kérdése az is, hogy a Green Day mikor vonul stúdióba, állítólag Billie Joe Armstrong még áprilisban beszélt arról, hogy hat új dalt írt erre a célra.

Camila Cabello, mint Hamupipőke

Kay Cannon rendezésében készül az új Hamupipőke film, amely egy zenés, romantikus vígjáték lesz. A címszereplőt Camila Cabello alakítja, aki a sikeres szólókarrierje előtt ugyebár a 2012-es X-Faktorban megalakult Fifth Harmony tagja volt. A Hamupipőkében több híresség is megjelenik, Billy Porter lesz a tündér, Idina Menzel a gonosz mostoha, Nicholas Galitzine a herceg, Pierce Brosnan a király, Minnie Driver a királynőt, de láthatjuk majd Missy Elliottot is. A forgatásokat februárban kezdték meg, de márciusban a járvány miatt le is álltak vele, most szeptemberben viszont folytatták. A filmhez egy album is készül, amelyben úgymond a főszerepét szintén Camila Cabello kapja. Állítólag a filmben elhangzik majd Beyoncé Single Ladies című dala is, amit Camila Cabello Missy Elliotttal énekel. A film vélhetően a jövő év elején jelenik meg, de a járványügyi intézkedések miatt még előfordulhat csúszás.

Hölgy gitárral

Fotó: Scott Dudelson/Getty Images

Orianthi neve talán nem cseng ismerősnek, pedig zenei körökben nagyon is elismert. Az ausztrál gitáros, énekes, dalszerző hölgy sokaknak szolgál inspirációként. Carrie Underwood fő gitáros volt tíz évvel ezelőtt, egyszer csak kapott egy üzenetet, hogy látták a fellépését és szeretnék, ha Michael Jacksont kísérné a This Is It turnén. Orianthi egy interjúban beszélt arról, hogy azt kérték tőle, tanulja meg másnapra eljátszani Michael Jackson két nagy slágerét, a Dirty Dianát és a Beat Itet, amit ő meg is tett, a következő nap elment a meghallgatásra, ahol azonnal kiválasztották. Ezek után együtt dolgozott Michael Jacksonnal, de a turnéra sajnos nem került sor, mert leromlott az énekes egészségi állapota. Eddigi pályája során Orianthi számos más hírességgel is együtt dolgozott, egyebek közt Alice Cooperrel, négy évig pedig kapcsolatban állt és együtt is működött Richie Samborával, aki harminc éven át a Bon Jovi gitáros volt. Orianthi 2007-ben szólókarrierbe is kezdett, azóta három szólólemeze jelent meg. O címmel pedig állítólag még az idén várható a negyedik albuma.

1. jelige: Csillaglány
Kedves Bizalmas sorok!

Hetedikes lány vagyok, és már elég régóta tetszik egy fiú (X) az osztályomból. Ő és az unokatestvérem (mindhárman egy osztályba járunk), már több mint fél éve, egy bandát alkotunk. Egy ideig az volt a megérzésem, hogy tetszenek egymásnak, de azóta bebizonyosodott, hogy nem. Úgy vettem észre, hogy X is szeret engem, de lehet, hogy túlzok, és csak barátnak számítok. Nemrég egy párba kerültünk egy tantárgyból, és olyan feladatunk van, amire kb. félévig van idő. Ezt egy fantasztikus lehetőségnek láttam kettőnk számára, mivel személyesen fogjuk elkészíteni, nem pedig online. Az egyetlen, de óriási baj az, hogy nem tudom, X mit érez, és szörnyen félek ezt megkérdezni tőle, mert még senkinek sem vallottam szerelmet, ebből adódóan, nem is jártam eddig senkivel. Félek, mi lesz, ha X nem szeret, vagy, ha elmondja másnak azt, hogy mit érzek iránta... Azt a legkevésbé sem szeretném, ha amit bevallanék neki (ha meg merném ezt tenni), a barátságunk kárára menne. Én tényleg szeretem őt, de a barátságunk nagyon erős, és nem szeretném felrúgni azt a kapcsolatot, amit több mint hét éve felépítettünk. Nagyon szeretném, ha megtudná az igazat, de annyi mindentől félek...

Mit tegyek? Kérlek, segíts!

Válasz:

Kedves Csillaglány!

Úgy érzem, hogy elsősorban egy kis türelemre van szükséged, hogy ne szaladj az esetleges vallomással a rúd elé. Mivel a közös munka ideje következik, várd ki, hogy bejáródjatok a feladattal kapcsolatosan, hogyan együttműködjétek, hogy meglássad, hogyan működtek mint csapat, amikor párban dolgoztok és nem „bandáztok”. Az együttes munka lehetőséget ad arra, hogy tisztában lássad, mit érez a fiú, hogyan gondolkodik a szimpátiákról, és rólad is. Ezért jó lenne, ha minél többet beszélgetnétek különböző témákról. Valóban, előbb barátkoznod és együtt kell működnöd vele, közösen, kettésben eltöltött időre van szükség, hogy meglásd, tényleg annyira tetszik-e ez a fiú neked. Nem egyszer megtörtént már, hogy amikor hosszabb időt töltenek egymással az emberek, kiderül, hogy nem is olyanok, mint amilyenek hitték egymást. A közös munka pedig még jobban előhívja a jó és a rossz emberi tulajdonságokat is, és lehetőséget ad arra is, hogy felmérj, hogy eljött-e az a pillanat, hogy elmond, mit érzel iránta.

2. jelige: Violaszál

Kedves Bizi!

Először is köszönöm, hogy veszed a fáradságot és elolvasod, amit írtam.

Szerelmes vagyok egy lányba már több mint egy éve, háromszor is megvolt rá az esély, hogy együtt lehessünk, de mindig valaki/valami közbelépett. Tudom, hogy tetszek neki is, mert látom, hogyan néz a szemembe, kedvesen bánik velem stb.

Itt semmi gond nem lenne, csak messze élünk egymástól, és így keveset tudnánk találkozni, de ez még nem is a csúcspontja, hanem az, hogy egyik barátomnak is tetszik, és minden áron el akar tőle szakítani. Már az összes közeli barátommal beszéltem, de ők sem tudnak segíteni.

Kérlek, segíts!

Válasz:

Kedves Violaszál!

A barátaidnak igaza van, nem tudnak neked segíteni, és azt hiszem, én sem tudok érdemleges tanácsot adni, hiszen elsősorban a lánytól függ minden. Amit megtehetsz az az, hogy ápolod a lánnyal az ismeretséget akkor is, amikor együtt lehettek közvetlenül, és közvetett úton is, az információs technológia segítségével. Ha a lánynak is tetszel, akkor a barátod próbálkozhat, nem lesz sikere nála. Addig is figyeld, hogy mi történik a lány körül. Egy idő után, amikor már tisztábban látod a dolgokat, és olyan helyzet adódik, hogy négy szemközt lehetsz a lánnyal, mondd el neki, hogy tetszik, és mit érzel iránta. A többi pedig a lány válaszátlól függ.

3. jelige: WIFI

Kedves Bizi!

Kérlek segíts! Hetedikes lány vagyok. Van egy fiú, akiért odavagyok már egy jó ideje. Ő nyolcadikos. Egy suliba járunk, és gyakran összefutunk (egy suli, egy váltás, párhuzamos csoport, egymás melletti tantermek.) Régebben észre sem vett, de az utóbbi időben a szünetekben, gyakran pillantgat felém, pontosabban felém. Oda-oda néz, amikor csak teheti. Amikor elmegy mellettünk, amikor felénk jön, amikor a barátaival beszélget... Akadt egy alkalom a nyári szünidőben, amikor össze is jöhettünk volna, de én elszúrtam. Teljesen össze voltam zavarodva. Megkukultam. El voltam veszve, sem ránézni, sem szólni nem tudtam, amikor ott volt mellettem! Szerintem biztos, hogy én is tetszek neki, még ha nem is mondta ki. Amikor találkozik a tekintetünk, el is mosolyodik! Már azt is észrevettem, hogy akkor is néz utánam, amikor már továbbmentem. Ez reményt ad. SZERETEM! Megszereztem a mobilszámát, de nem merem felhívni, mielőtt teljesen biztos nem vagyok abban, hogy ő is szerelmes belém. Gondolkodom azon, hogy előbb a Facebookon jelöljem be, és lássam, elfogad-e barátnak, és utána hívjam föl a mobilon, hogy beszéljessünk. Adjak-e neki valamilyen jelet? Hogyan tegyem meg az első lépést?!

Válasz:

Kedves WIFI!

Ha hiszed, ha nem, nagy a valószínűsége, hogy nyitott kaput döngesz! A leírtakban elég sok jel van arról, hogy szimpatikus vagy neki. Ha mindez, amit felsoroltál igaz, akkor elég lesz, ha rámosolyogsz, amikor ott van a körödben, és a mosoly mellé leheljél egy köszönést is. Elég lesz egy „Szia!” is. Ha visszaköszön, és még szélesebbre húzódik a mosolya, nyert ügyed van! Ezért, szedd össze a bátorságodat, tedd félre a szégyenlősségedet, és tedd meg az első lépést! Igaz, jó lenne, ha nem a nagyközönség előtt tennéd ezt meg, hanem szűkebb baráti körben. Viszont, ha nem cselekszel, sosem tudod meg a történeted hogyan alakulna. Biztos, hogy ő is ugyanúgy izgul és fél a visszautasítástól, és szégyenlős, mint te. Mi pedig csak szurkolhatunk, hogy sikerüljön a dolog, hogy a te mosolyod is ragyogó legyen!

4. jelige: Pancsi

Kedves Bizalmas sorok!

Én egy hatodik osztályos lány vagyok, és nagyon boldogtalan, mert nincs testvérem. Nagyon egyedül érzem magam! Gyakram vagyok otthon is egyedül, mert a szüleim sokat dolgoznak. Úgy gondolom, ha lenne testvérem, jobb lenne. Vannak barátnőim, akik azt mondják, hogy örüljek, hogy nincs testvérem, mert ők állandóan veszekszeknek az övéikkel. Mondtam már anyukámnak, hogy szüljön nekem kistestvért, de azt mondta, hogy szóba sem jöhet. Mit tegyek, hogy nekem is legyen testvérem?

Válasz:

Kedves Pancsi!

Sajnos, a testvér születése a szüleidtől függ, és ha kategorikusan kijelentik, hogy szóba sem jöhet, akkor biztos valami nyomós okuk lehet. Az, hogy egyedül és magányosnak érzed magad, nem azért van, mert egyke vagy. Vannak olyan családok, ahol több testvér is van, és egyesek ugyanúgy magányosnak érzik magukat, mint te. Te megoldhatod a magányosság problémáját egy jó barátnő segítségével. Egy olyan jó barátnő, akivel megoszthatod gondolataidat, ha kell, tanulhattok is együtt, és amikor szabad időtök van, együtt töltitek el. Az is segít az otthoni magány enyhítésében, ha kidolgozod a napi beosztásodat, ha tudod, mikor mi a dolgod, mikor tanulsz, mikor lustizol, mikor jársz angolra, tánra stb. Az is jót tesz, ha bekapcsolódsz valamelyik művelődési egyesület vagy központ munkájába, vagy tánra, ahol újabb ismerősökre tehetsz szert, és közben társaságban vagy, jól érzed magad és sose vagy magányos, mert nincs rá idő. Azoknak, akiknek mindig van valami dolguk, kicsi annak a valószínűsége, hogy magányosnak érzik magukat.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Milyen a természeted?

Van, akivel mindenki könnyen kijön és van, aki mindenkit az őrlétebe kerget. A tesztből megtudhatod, hogy te milyen vagy. Néhány tipp mielőtt nekilátnál a válaszadásnak. Próbáld meg néha belebújni mások bőrébe és kitalálni, hogy éppen most hogyan érzik magukat. Ha úgy érzed, mindig mindenben csak neked lehet igazad, akkor gondolkodj el azon, hogy milyen árat fizetsz ezért. Ha konfliktusod támad, úgy old meg, hogy ne vádaskodj és ne keress bűnbakot.

Mindig három lehetőség közül választhatsz: igen (3 pont), néha (2 pont) és nem (1 pont).

1. Bele tudom magam képzelni mások helyzetébe.
2. Mindig meghallgatom mások problémáit.
3. Figyelek arra, hogy véleménynyilvánítással ne sértsek meg másokat.
4. Konfliktusban képes vagyok kompromisszumokra.
5. Ha valaki bajban van, szívesen segítek és mindenben támogatom.
6. Próbálok mindig igazságosan bánni másokkal.
7. A csapatmunkát többre értékelem a stréberségnél – szerintem csak így lehet valaki sikeres.
8. Tiszteletben tartom mások véleményét, még ha nem is értek vele egyet.
9. Általában nyitott, könnyen kezelhető vagyok, akivel könnyen kijönnek.
10. El tudom fogadni, hogy valaki másképpen végzi a feladatait, mint én.
11. Meg tudok bocsátani azoknak, akik igazságtalanul bántak velem.
12. Először mindenki bíz meg.
13. Sikereimről és eredményeimről nem beszélek sokat.
14. Ha valaki bajban van, állandóan azon töröm a fejemet, hogy hogyan segíthetnék.
15. Szeretem megoldani és nem kikerülni a konfliktusokat.

15 és 19 pont között: Nehezen kezelhető vagy. Saját véleményed és elvárásaid mindig előtérbe helyezed. Nagyon fontos számodra, hogy mindig igazad legyen, és megvalósíthatod az elképzeléseid. Mások szemében gyakran egoistának, haragtartónak és önfejűnek tűnsz. Nehezen viseled, ha valami nem az elképzeléseid szerint alakul. Persze ez problémákkal jár, hiszen kevesen fogadják el, a legtöbben inkább ellentmondásba lendülnek. Gondolkodj el azon, hogy a „Mi az, amit szeretnél?” alapkérdéshez nem kellene-e hozzátenned egy másikat is: „Mi az, amit a másik szeretne?” Ez még nem jelenti azt, hogy rögtön fel is kellene adnod az elképzeléseid, csak azt, hogy ki kell tágítanod a látóköröd. A sikerekhez egyaránt szükséges, hogy a többi embert elfogadd és komolyan vedd.

20 és 33 pont között: Erős a belső ellenállásod. Az érzékenységed átlagos, mégis gyakran viselkedsz szélsőségesen. Két ellentétes erő munkál benned: néha nagyon nyitott vagy mások felé és elfogadod mások igényeit, vannak viszont olyan pillanatok, amikor felülkerekedik a dühös belső éned. Ilyenkor önfejű, követelőző leszel és gyakran megbántasz másokat. Általában sikerül ismét együttműködnöd és elfogadnod a többi embert, viszont még javítanod kellene viselkedéseden. Ha úgy érzed, hogy a gyengéid támadják, lehet, hogy csak pozitívan viselkedsz a most még nehéznek tűnő szituációkban, és akkor biztosan sikerülni fog a valóságban is leküzdeni a belső ellenállást.

34 és 45 pont között: A béke angyala. Mindenki képes vagy megtalálni a hangot. Különösen fontos neked, hogy békés és nyugodt hangulatban élj. Ezért hajlandó vagy kompromisszumot kötni és saját igényeid a háttérbe szorítani. Még arról is lemondasz, hogy saját sikereidről beszélj, hiszen az együttműködés fontosabb neked, mint az egyéniséged. Gyakran játszol közvetítő szerepet, mert képes vagy elsimítani az ellentéteket. De vigyázz, nehogy fontosabbnak érezd mások igényét a sajátodnál! Viselkedésed arra enged következtetni, hogy lelkileg nagyon erős vagy, így mindenki igazságosan tudsz bánni. Gondolkodj el azon, hogy mi valósul meg abból, amit szeretnél, kövesd bátran az elképzeléseid és állj ki a véleményed mellett!

A POÉN 1. RÉSZÉ	MÉTER RAJTOL	SZÁJAT NAGYRA NYITÓ	PETŐFI... KÖLTŐ KÖRLET KOZEPE!	KÉN NULLA, SPORT- NYELVEN	NÉMA EGON!	AZ UTCÁRA?	KELET AZ ÚT JELE A FIZIKÁBAN			
LŐSZER- SZÁM KÖTŐSZÓ						SZINTÉN FÉLKÉSZ!				
É						?	RÉGI "FÜRDŐ- KÁD"			
A POÉN 2. RÉSZÉ HÁBORÚ, SZERBÜL			RÓMAI 550 FAGYIT ESZIK		ÉSZAK HÁROM- ATOMOS OXIGÉN	A TÁRGY RAGJA				
URALKO- DÓ KIRÁLY						ERIKA	KÉRDŐSZÓ IZRAELI VÁROS (LÓD)			
AKTA KOZEPE! LITER	PÁROS NYÁR! NIKKEL			ZOLTÁN KÖLTŐ MAGAD			EZ ITTER- BIUM	FÉLBE! A GANG KOZEPE!	ISKOLAI ÜLŐHELY GRAMM	FOSZFOR ÉTEL- IZESÍTŐ
				NAGYON MAGAS IPSZILON						
NŐI NÉV	L								SKÁLA- HANG	

A csúfolódás a lélek mérge

Egyre több tinédzser válik a folytonos iskolai csúfolódás áldozatává. „Mi jobbak vagyunk!” – Minden csoport valamilyen közös cél érdekében szerveződik, az iskolában ez elsősorban formális: a gyerekeket az iskola osztja be különböző osztályokba. Ezzel egy csoporttá válnak, akik nem választhatják meg maguknak a csoporttagokat. Ekkora létszámnál azonban idővel már kisebb csoportképződés is megindul: klikkek alakulnak ki. A csoporthoz tartozásnak megvannak a saját szabályai, ha elgondolkodsz, biztosan találsz te is ilyen szabályokat. Például a stréberek csoportjába nem kerül be olyan, aki nem szeret tanulni. Ezek csak a külsőségek, de vannak olyan szabályok, amelyek összetartják a csoportot: „nem barátkozunk velük, mert a zenéjük elviselhetetlen”, „mi odáig vagyunk a csajokért”, „mi dohányzunk”, „mi utáljuk az olyan lúzerket, mint te”.

Az ördögi kör

Egy csoportot egy közös cél vagy közös ellenség igazán össze tudja kövacsolni. Azáltal, hogy valakin csúfolódik a csoport, magukat magasabbnak értékelik egy nem létező ranglétrán. Ezzel egy ördögi kör indul el, mert ha a csúfolt személynek alacsony az önbizalma, akkor még inkább leértékelheti magát. Ha még kevesebbnek érzi magát a többieknél, annál érzékenyebbé válik minden rossz szóra, amit megérez a csoport többi tagja is... és ez így megy tovább, amíg valaki meg nem szakítja a kört.

A kör megszakítása

Ezt az ördögi kört nem csak az áldozat tudja megszakítani. Természetesen segítséggel, elegendő önbizalommal felfegyverkezve, ő is megállásra készítheti a társait. De sokkal könnyebb a dolga, ha van segítsége is. Nagy bátorságra vall, ha a bántalmazó csoportból valaki kiáll a sértett mellett. Ennek többszörös hatása lehet: a csoport figyelmét felhívja az erkölcsi vétségre, és a kiközösített fél is megerősítést kap arról, hogy ami vele történt, az tisztességtelen. Ekkor pedig már egy másik kör indul útjára: a sértett megerősödik, a csoport elgondolkodik, és még többen csatlakozhatnak ehhez az új véleményhez. A pozitív kör a végtelenségig fodrozódhat: ha segítő kezet nyújtasz valaki felé, akkor ő is könnyebben tud segíteni másoknak. Ha választhatnál, melyik világban élnél? Ott, ahol az emberek közönyösen elmennek egymás mellett, vagy ahol rádmosolyognak?

Te szereted?

Kávészás kamaszkorban

A kávé manapság előszeretettel fogyasztják a fiatalok is, sőt van, aki már kamaszkorában függővé válik. Hogy miért is szeretik sokan?

- Élénkíti a szervezetet, felpörget, és jobban tudunk tőle teljesíteni.
- Kitágítja az érfalakat, jobb a szervezet vérellátása, tehát több oxigén jut az agyadba, ez pedig segít a gondolkodásban.
- Szabályozza a vizeletedet, persze csak, ha észszerűen fogyasztod. Bizonyítottan javítja a memóriát.
- Segít az asztmás tünetek enyhítésében.
- Elmulasztja a fejfájást.
- Csökkenti a fogszuvasodás esélyét.
- Hangulatjavító.

A koffein oly módon stimulálja az agyat és az idegrendszert, hogy csökkenti a kimerültségérzetet, az izmokat erősebb összehúzódásra ösztönzi a nagyobb erőfelfejtés érdekében.

Mindezen kívül a kávé éberebbé tesz, fokozza a koncentrációs készséget.

A mértéktelen kávéfogyasztás mégis sok veszélyt rejteget. Íme, mivel kell tisztában lenni:

- A fogaid elszíneződnek.
- A szervezeted egy bizonyos idő után hozzászokik a koffeinhez, és nem lesz teljes a napod, ha nem kapod meg a megszokott mennyiséget belőle. Így ingerlékenyebb, agresszívebb is lehetsz.
- Ha nagyobb mértékben fogyasztjuk, mint azt a szervezetünk tolerálja, növeli a nyugtalanságot, kézremegést és fokozott szívverést okoz. Ugye tizenévesen nem akarsz függő lenni, és belebolondulni a kávéfogyasztásba?

A régmúlt ételei

• Bizonyított tény, hogy időszámításunk előtt 10 000 körül cukrot állítottak elő Új-Guineában.

• Az első étel, amelyet sajtnak neveztek, a sumérok földjéről származik, és az időszámításunk előtt 4000-ben rótt ékirásos táblán említették először.

• A rizs termesztésének és fogyasztásának az első írásos emlékek szerint Kínában időszámításunk előtt 2800 körül, Indiában pedig időszámításunk előtt 1500 körül már régi hagyományai voltak.

• Időszámításunk előtt 500 körül egy gazdag görög vacsora vendégei a következő ételsort élvezhették: főtt nyúl mentával, kakukkfűvel ízesítve, sült fűrj, sült pinty illatos olajban tartósítva, bárány vagy vadisznó nyárson, lisztből készült, mézes borral meglocsolts és szezám-maggal megszórts édességek, sós kalács, sajt, füge.

• A honfoglaló magyarok a 9. században a húсок közül leginkább a juhhúst kedvelték.

• Kalandozó őseink egy 10. századi krónika szerint „tüzet raktak a szabad ég alatt, és hatalmas nyársakon forgatva húst sütöttek. A hú másík részét bográcsban főzték puhára.

• Etiópiában már 1000 körül fogyasztották a kávécserje főzetét gyógyszerként.

• A tányért valamikor a 10. század táján kezdték használni, királyi, főúri udvarokban, és mint ritkán használatos étkezési eszköz, nemesfémből, aranyból, ezüstből készült.

Mit tudsz a teáról?

• A tea őshazája Kelet-Ázsia melegebb éghajaltú vidékein van: India, Ceylon, Japán, Indonézia.

• A teáról 4700 éves feljegyzések tesznek először említést.

• Ázsiában már ősidők óta gyógyitalnak számít.

• Európába a Holland Kelet-indiai Társaság tisztviselői hozták be az első teát 1636-ban. A 18. században már itt is sokan fogyasztották.

• Az 1600-as évek végén megjelent orvosi könyvek az élet biztos meghosszabbítójának írták le.

• A leghatásosabb a zöld tea, amit úgy nyerne, hogy a frissen szedett leveleket nem szárítják (így megőrzi zöld színét), s ügyelnek arra, hogy minél rövidebb ideig érje levegő. A fekete teahez (pl. Kínában) 12–24 órán át levegőn szárítják a teacerje leveleit.

• A friss tealevélben négyszer több C-vitamin van, mint a citromvagy narancslében! Ugyanakkor a növények közül a teának a legnagyobb a P-vitamin tartalma.

• 100 évvel ezelőtt még úgy tudták, hogy a teának 4-5 fő alkotóeleme van, s ezek közül legfontosabb a koffein. Ma már több mint 130 alkotóanyagát ismerik.

Honnan ered a dobókocka?

Csaknem hat évtizeddel ezelőtt egy budapesti utcában, ahol csatornát fektettek, több 7–8. századi avar vitéz lovassírnját tárták fel. Egyiknek sírjában – kicsiny arany amulett, vadász csalisíp, tűzcsiholó acél társaságában, a deréktájon, egyszóval az öv körül, a vitézi készség dolgai között – egy kisméretű csont játékkockát is találtak. Az egytől hatig terjedő pontokkal számozott kis csontkocka tizenhárom évszázad előtti szerencsejátékok hírnemője volt. Ám ez a tizenhárom évszázad nem kor a kockajáték élettörténetében! Világtörténeti pályafutása a Biblia koráig nyúlik vissza. Hiszen már azok a római legionáriusok is kockára tették szerencséjüket, akik Jézus sírnját őrizték. Számos későbbi ábrázolás utal erre. A kockavetés szokása az egész középkoron átvonult. 1279-ben a Budán zsinatoló főpapság kimondta: papi emberek ne merészeljenek kockázni. A tilalmak ellenére játszott a pápa, a császár, a király s valamennyiük udvarnépe.

Az ugrálóköttelezés

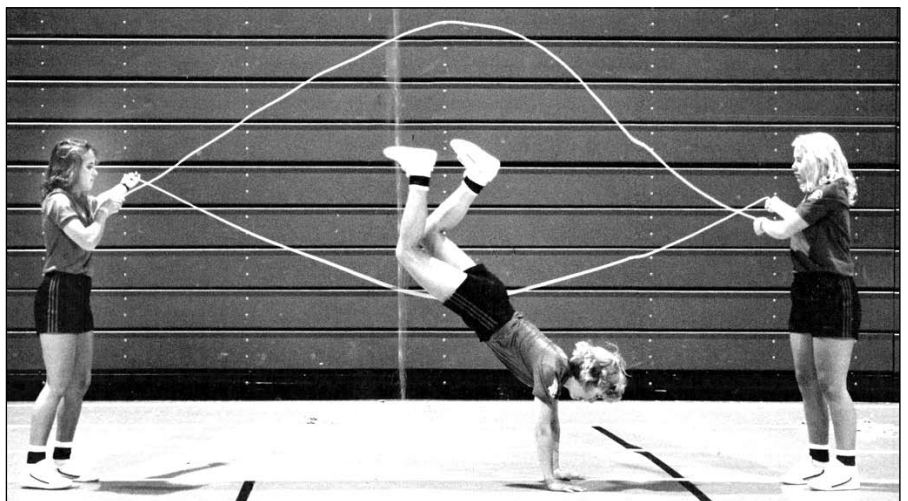
Lehet, hogy a fiúk azonnal legyintenek, amikor a kötélugrásról hallanak, és „lányos” sportágak közé sorolnák a kötélhajtás gyakorlását. Azonban ha kicsit utánajárunk, kiderül, hogy az ugrálóköttelezés a sporttal, testmozgással foglalkozó szakemberek körében jól ismert és igen megbecsült. A kötélhajtás egy igen izgalmas és látványos sportforma, s mindemellett a testet is nagyon jól megmozgatja. Sőt éltsportolók is használják, mert a bokszolók, birkózók is két edzés között ugrálókötteleznek, hogy ezzel javítsák keringési rendszerüket.

Története

A kötélugrás története, mint sok sportágé a népi játékokhoz vezethető vissza, különböző játékok, vetélkedések eszköze lehetett, melyekben szökdeléseket végeztek. A játékok festményeken, különböző írásos alkotásokban kerültek megörökítésre, melyek a középkori eredetre mutatnak, azóta terjednek szerte a világon. Az 1960-as években történt az első felismerés, melyet le is jegyeztek, hogy a kötéllel való szökdelő gyakorlatok végzése jótékony hatással van az állóképességre, és napjainkban is elterjedt több sportági edzés körében az eszközzel való fejlesztés. Az állóképességen kívül egyéb koordinációs és kondicionális képesség fejlesztését is vélték felfedezni a gyakorlás eredményeként. Az Amerikai Egyesült Államokból indult a sportág fejlődése és népszerűsítése. Az infarktusz megelőzési program miatt kezdték el a sportágat minél több helyen bemutatni, megismertetni és a lakosság körében népszerűsíteni. Az első bejegyzett bemutató csapat a „skip1ts” volt, akik világrekordokat állítottak fel és döntöttek meg a gyorsasági hajtást és az egykötélben való szökdelők számát illetően.

Előnyei:

1. A kötélugrás sportág része a fitnessprogramoknak.
2. Önbizalmat ad, és igazi sikerélményt nyújt.
3. Minden korosztály végezheti mozgásanyagát, élvezheti előnyeit, kondicionális és koordinációs képességfejlesztő hatású.

4. Zenével együtt is végezhető, így pszichikai kapcsolódást is jelent.
5. Végrehajtható egyénileg, párosan és csapatban.
6. Alkalmas egyéni, otthoni testedzésre, kis területen végezhető.

Versenyszámok

Gyorsasági versenyszámok:

Egy köteles:

- Egyéni 30 másodperces lépés,
- Egyéni 30 másodperces dupla,
- Páros gyorsasági,
- Formációs gyorsasági,
- Állóképességi gyorsasági 180 másodperc,
- Triplázás.

Dupla köteles:

- 4x45 másodperces gyorsasági,
- 2x1 perces gyorsasági,
- 2 perces gyorsasági (IDDC).

Szabadon választott versenyszámok:

- Egyéni,
- Páros,
- Formáció,
- Duplakötéles egyéni,
- Duplakötéles páros.

Demo:

- Amiben egy- és két kötel is használható. A lényeg: majdnem 10 percig nagyon látványos, nehéz gyakorlat végrehajtása.

Leggyakoribb hajtási hibák:

- túl gyors vagy túl lassú szökdelés a hajtáshoz viszonyítva,
- túl magas szökdelés az ellem tulajdonságaihoz viszonyítva,
- a kezek nincsenek egymással összhangban, különböző magasságban hajtják a kötelet az alapelemeknél is,
- az egyik karral erőteljesebb hatás történik, mint a másikkal,
- a kötélhajtás nem csuklóból, hanem könyökből vagy vállból történik,
- a lábak nincsenek összhangban a karokkal,
- hátradől hajtás közben a gyakorló,
- a szökdelés nem lábujjhelyen, hanem talpon történik („beleragad a gyakorló a talajba”),
- a szökdeléseknél a térdhajlítás túl nagymértékű.

Mozgás és vibrálás

Victor Vasarely élete

A magyar származású **Vásárhelyi Győző** néven született művész születési évéről viták folynak. Egy biztos, Pécsen született. Valaki szerint 1906-ban, más szerint 1908-ban. Anyakönyvi kivonata 1908-as születési dátumról árulkodik. A magyar művészet egyik legjelentősebb irányzatának, az op-artnak megalkotója és legkiemelkedőbb kulcsfigurája, de a szobrászatban is jeleskedett.

Ahhoz, hogy megismerjük Vasarelyt, ismernünk kell az **op-art** stílust.

Az 1920-as évek elején Podolini-Volkman Artúr Szabad Képzőművészeti Rajz- és Festőiskolájában tanult számos hasznos dolgot, mint a festékelőállítás, vászonalapozás és nem elhanyagolandó, hogy esténként az aktrajzolás művészetének hódolt. Victor Vasarely a középiskola után számos gyárban dolgozott, ahol plakátok készítésével kezdte izlelgetni a művészet vonalát. 1928-ban került a budapesti Műhely Akadémiára, ahol megismerkedett a **Bauhaus**-eszmével.

Számos munkájának címében találkozhatunk a tanulmányok szóval, amelyből kiténik, hogy számos területtel lelkesen foglalkozott.

Anyagtanulmány, Perspektíva tanulmány, Szemfényvesztő-tanulmány – ezek mind képeinek címei melyek az adott témához kapcsolódó látványvilágot nyújtják csodálója számára a Bauhaus szemléletében. Miután Magyarországon nem talált otthonára a Bauhaus-szemléletben, Franciaországba emigrált, és Párizsban reklámgrafikai munkákkal foglalkozott. Itt fejlesztette tovább a Bauhaus demokratikus gondolatát.

1953-ban írta Vasarely: „Társadalmi művészetről álmodom. Feltételezem, hogy az ember a képzőművészet iránt ugyanolyan mély vágyakozást érez, mint a ritmus és a zene iránt. Természetéből adódóan vágyik az érzéletes örömökre, és – hiszem – ismét megvan minden lehetőség, hogy ezt a vágyát ki is elégítsük. Embersereg, néptömegek, élőlények sokasága! – íme az új dimenzió. És itt a határtalan tér és a valódi struktúrák. A művészet a közösség plasztikai arculata.”

Vasarely munkássága

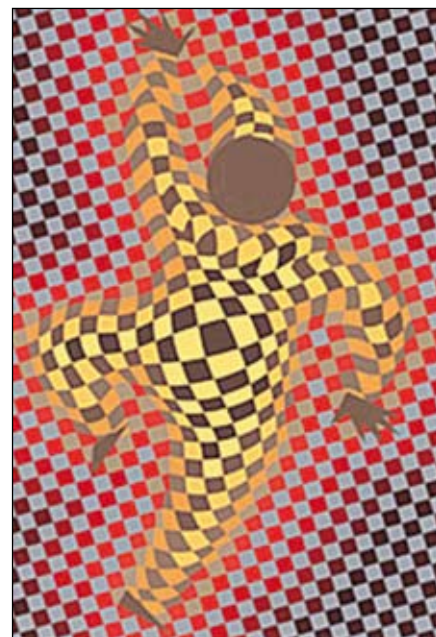
„A művészet a közösség plasztikai arculata.”
Mit takarhat ez a mondat? Vasarely alapelve volt a művészet eljuttatása mindenki számára és

Az op-art, azaz optikai művészet alap koncepciója, hogy a geometriai formák optikai hatásokkal a mozgás és vibrálás érzetét keltsék. Matematikai formák izgalmas játékával, a retina által észlelt ingerek optikai csalásával kelt izgalmat bennünk az alkotó.

szerette volna, ha a művészetben megjelenik az egyediség, egyéniség szemlélete. Ne kiváltság legyen a művészetet élvezni, legyen a művészet mindenkié! Szerette volna ha a művészet mindenkit utolér, a „közösséget”, a „néptömeget”, az „élőlények sokaságát”. Vasarely 1941-től kezdett festeni és az 1950-es évek táján indult el optikai és kinetikai vizsgálatainak útján.

Vasarely és az op-art

Vasarely életének nagy része és munkássága java az op-art stílusról szól, arról hogy az embereket hogyan lehet kimozdítani a megszokott kis komfortzónájukból, a mozgalmas képek keltette kellemes feszültséggel, melyek új gondolatok felé terelik befogadjukat, elétárva ezzel egy egyedibb világnézetet. Szerette volna életre kelteni a hétköznapi dolgokat, mindezt a színek és formák játékával, így mélyedt el az op-art varázslatos világában.

Bohóc (1987)

Több művét is a Szépművészeti Múzeumnak adományozta az 1960-as évek végétől, majd 1976-ban szülővárosában, Pécsen hozott létre egy saját múzeumot a kinetikus művészet és op-art alkotóinak munkáiból, köztük felesége – az ugyancsak grafikai tervező – Spinner Klára munkáiból.

1997-ben hunyt el Franciaországban, de számos alkotása felejthetetlené tette számunkra emlékeit.

A Bauhaus-eszme a művészet és ipar közötti szakadékot kívánta áthidalni.

Tigrisek (1970)

Jean-vic

- Jean, ugye azt mondta az orvos, hogy több C-vitaminra lenne szükségem?
- Igen, uram.
- Akkor adjon egy pohárka mosogatószert?
- Miért, uram?
- Az csupa citrom!

Hentesesz

Nyuszika felhívja telefonon a hentes:

- Disznófüle van?
- Van.
- Hát marhanyelve?
- Van.
- És csirkeleába?
- Az is van.
- Húúú, akkor maga nagyon csúnya lehet.

Telefonos gond

- Halló, ez az 55-55-555-ös telefonszám?
- Igen.
- Kérem, hívja a mentőket! Beszorult az ujjam a tárcsába!

Attól függ

A srác megkérdezi az ismert világutazót:

- Igaz, hogy a dzsungelben a ragadozók nem bántják az embert, ha fáklyát tart a kezében?
- Attól függ, hogy milyen gyorsan fut a fáklyával...

Kupadöntő

Száz kilométert tesz meg a skót, hogy megnézhesse a kupadöntőt, amelyet a kedvenc csapata játsza. Amikor hazaér, a szomszédja megkérdezi:

- Na, milyen volt a meccs?
- Azt nem tudom - feleli a skót -, mert már arra nem volt erőm, hogy átmásszak a stadion kerítésén.

Agresszív kismalac

Az agresszív kismalac sántikálva lép be az orvosi rendelőbe.

- Doktor úr, megrúgott a teve!
- Hol?
- Hol, hol? Hát a sivatagban!

Dicsekvés

- Nekünk négy lovunk van! - dicsekszik Gyurika.

- Nekünk meg húsz! - vágja rá Ferkó.
- Ne hazudj! Hol van az a húsz ló?
- Apám körhintáján.

Haláltánc

A farkas elkapja a nyuszikát. A nyuszi könyörög:

- Rendben van, ölj meg, de előbb enged meg, hogy eljáram a haláltáncot.

A farkas - tudvalevően nagy folklórkedvelő - beleegyezik. A nyuszi elkezd lépegetni. Egyet jobbra, kettőt balra. Egyet jobbra, hármat balra. Egyet jobbra, négyet balra... Futás! - és elszalad.

A farkas - tudvalevően nagy folklórkedvelő - döbbenetben néz utána:

- Micsoda nevetséges koreográfia.

Pofonosztás

Repül a nyuszika az erdő felett. Meglátja lent a rókát, lekiabál neki:

- Hé róka, kell egy pofon?
- Nem. Lekiabál a farkasnak is:
- Hé farkas, kell egy pofon?
- Nem. Meglátja a medvét, annak is lekiabál.

A medve nem ijed meg, azt mondja:

- Na, nyuszika, nekem kell egy pofon.
- No, akkor menj a tisztásra, én is ott kaptam...

Diszkós

- Ki az állatok diszkósa?
- A technosbéka.

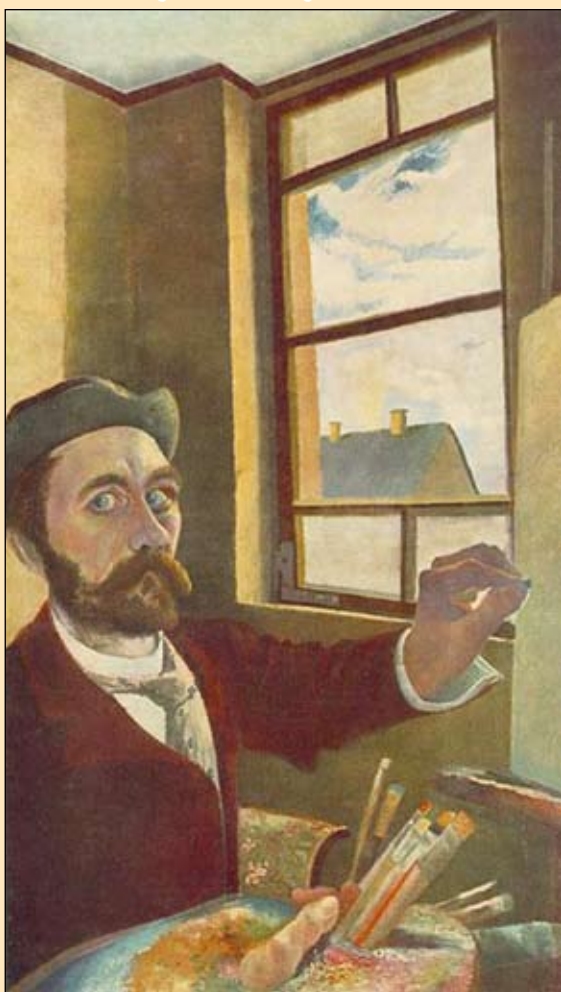
Történelemórán

- Mi jelentette abban az időben a legnagyobb veszedelmet? - kérdezi a történelemtanár Ödönkétől. A gyerek nem tudja a választ. A többiek súgják neki: „A tatárok bejövetele.” Ödönke felderülő arccal mondja:

- A tanárok bejövetele!

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

A képen egy híres, 19. századi magyar festő önarcképe látható, aki viszonylag későn, 41 évesen kezdett festeni, mégis a **modern magyar festőművészet kimagasló alakjává** nőtte ki magát. Az élete során meg nem értett művész alkotásait ma már a világ minden táján csodálják. A művész kora egyetlen irányzatához sem tartozott, az emberi lét egyetemes kérdései, a belső és a külvilág ellentmondásai nőttek kozmikus művészetében. Festészetét varázsos színvilág, mágikus-realista hangvétel és egyéni szimbólumteremtő késztetés jellemzi.

Ki a mű alkotója?

A helyes választ legkésőbb október 22-éig küldd el címünkre. Levélcímünk: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad.** A választ elküldheted a jopajtas.szerk@magyarszo.rs e-mail-címünkre is. A neved mellett írd meg az iskolád nevét, az osztályt és a lakcímedet!

OLVASNI EMBERI DOLOG

Őszi könyvajánló

A hideg őszi napokban egy forró tea vagy csokoládé társaságában, most ezeket a könyveket ajánljuk nektek. Olvasásra fel!

Mészáros Anikó: Epreskerti mesék

Fórum Könyvkiadó

Mészáros Anikó könyvének főhősei modern lány (és nő)alakok, akik már nem a népmesék megmentendő királylányai, hanem sorsuk alakítói. Szerelmre áhítoznak, habos kakaót kortyolgatnak, baldachin alatt szunyókálnak, és mindennek nagy feketet kerítenek. Laktózérzékenység, expressz galambposta, szerdai bál és esti társasjáték – valódi mai mese, amely a régi és egyben az új „hagyomány” rózsaszín receptjét követi. A meseszöveg eper- és boldogságillatú, valódi menedék – akárcsak Eperke házikója. (Herédi Károly)

Csik Mónika: Szekrénylakók Mesefüzér

Fórum Könyvkiadó

A Szekrénylakók hősei nem egész világot bebarangoló hősök, nem elátkozott hercegek és hercegnők, hanem a ruhásszekrény mélyén „élő” kacsatok: Büdi zokni, Dugófej parafadugó, Kajlagomb, Kis-, Al- és Főcsutka, a három militáns almacsutka, Sipirc és Mimi egér, Rágcsa moly és a többiek. Az általuk megismert történetek nem a sivatag, az erdő vagy a nagyváros káprázatos, csillogó-villogó távlatába vezetnek, hanem az abszurd módon szűkös kisvilágot, a Szekrényfenéket teszik meghitté és varázslatossá. Viccesek és karakteresek a figurák (mindegyikük gondosan egyénített), ám mégiscsak egy zárt világban élő, jelentéktelen lomok, „rágcsálók”, akik hosszú-hosszú ideig egy közös szekrény mélyén kénytelenek osztozni. Az abszurd iránti nyitottság, az abszurdba hajló és mégis gyermeki humor, a kisgyermekkori szorongás iránti különleges érzékenység különbözteti meg Csik Mónikát a romantikus elődöktől. (Bánki Éva)

A Jó Pajtás megjelenését támogatja:

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm
Tartomány

Magyar Nemzeti
Tanács

Vajdasági magyar
gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Igazgató: **Ökrész Rozália** ■ Főszerkesztő: **Varjú Márta** ■ Felelős szerkesztő: **Török Erna** ■ Grafikai szerkesztő: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Halász Csilla**
■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Major Evelin, Nagy Magdolna, Tóth Tamara** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készült a Magyar Szó Lapkiadó Kft. Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs